

APERITIFF

01 VINERI • 12 IUNIE • 2026

3 ZILE ÎN SEPTEMBRIE DESCHIDE TIFF.25

Peste 3.000 de spectatori sunt așteptați să participe în seara aceasta, de la ora 20:45, la Gala de deschidere TIFF.25 în Piața Unirii din Cluj-Napoca. Este un eveniment sold out, care le va oferi cinefililor multe surprize. După premiera mondială de la Festivalul de la Rotterdam, *3 zile în septembrie*, filmul regizat de Tudor Giurgiu, cu Andreea Vasile în rolul principal, va putea fi văzut pentru prima dată în România.

▶
04
05
28
29

▶ **Recomandările lui Chirilov**
Aflat între nostalgie și un viitor care tot întârzie, directorul artistic al festivalului, Mihai Chirilov, ne-a vorbit despre razele de soare, fie ele din trecut sau dintr-un prezent plin de controverse.

16-
19-
26-
27

▶ **Nadia Comăneci, la TIFF**
Marea campioană vine la deschiderea TIFF, pentru a urmări un fragment din *NADIA*, documentar în lucru. Ea participă mâine la TIFF Talks și la vernisajul expoziției care îi este dedicată la Muzeul de Artă.

03

BILETE TIFF.25

VÂNZAREA BILETELOR:

ONLINE, pe tiff.eventbook.ro și prin aplicația mobilă a festivalului, TIFF Official APP. Biletele cumpărate prin sistemul online sau direct prin aplicație se supun aceluiași reguli prezentate în politica oficială de bilete a festivalului.

DE LA CASIERIILE TIFF, începând de luni, **8 iunie 2026: Cinema FLORIN PIERSIC**, Piața Mihai Viteazul, nr. 11 / **Cinema VICTORIA**, B-dul Eroilor, nr. 51 / **Piața Unirii** / iar din 12 iunie în: **Cinema ARTA**, str. Universității, nr. 3

Programul casierilor:

Luni, 8 iunie – Joi, 11 iunie: 11:00 – 19:00;
Vineri, 12 iunie – duminică, 21 iunie: 09:00 – 23:00.

ATENȚIE!

Recomandăm procurarea biletelor online.

Vor exista doar patru puncte de vânzare a biletelor, la Cinema Florin Piersic, Cinema Victoria, Cinema Arta și în Piața Unirii, ce vor fi deschise pe toată perioada de desfășurare a festivalului, conform programului de mai sus. Toți posesorii de acreditări trebuie să își procure bilete cu valoare zero de la casierile festivalului, din aplicația mobilă TIFF Official APP sau de pe tiff.eventbook.ro.

PREȚURILE BILETELOR

• **Bilet de intrare unic** (valabil pentru o singură proiecție) pentru toate categoriile de spectatori: 30 lei.

• **Bilet matineu** (valabil pentru proiecțiile din intervalul orar 09.00 – 14.00): 25 lei

BILETE CU PREȚ SPECIAL:

• Bilet pentru proiecțiile în aer liber: **25 lei**

• Bilet pentru **Gala de deschidere**: **60 lei***

• Bilet pentru **Ceremonia de închidere**: **60 lei***

• Bilet pentru **Concerte, cine-concerte**:

50 lei*

• Bilet pentru **evenimentele Film Food**: în funcție de eveniment*

• **Noite Morricone Show – Prețurile biletelor, în funcție de categorie***, sunt disponibile online pe tiff.eventbook.ro

Persoanele cu handicap beneficiază de bilete gratuite pentru maximum 3 proiecții, din aceeași zi, în limita locurilor alocate disponibile, cu excepția cine-concertelor, evenimentelor Film Food, Gaielor de decernare a Premiilor TIFF și a Spectacolului Noite Morricone, în baza certificatului de încadrare în grad de handicap și a actului de identitate. Însoțitorii persoanelor care necesită asistent personal vor beneficia, de asemenea, de bilete gratuite pentru aceleași proiecții.

POLITICĂ DE ACCES:

Accesul la eveniment se face prin scanarea biletului, fie printat, fie în format electronic, de pe dispozitivele mobile. Accesul este posibil doar pe baza unui bilet valabil la proiecția respectivă (exceptând copiii sub 3 ani, care nu ocupă un loc individual).

Cu 5 minute înaintea începerii oricărei proiecții, se va permite intrarea în sală a deținătorilor de acreditări TIFF, care nu au reușit să își procure **BILETE DE INTRARE**, cu condiția să existe locuri libere în sală.

Locurile în sală sunt garantate până cu 5 minute înainte de începerea proiecției. De asemenea, **DUPĂ ÎNCEPEREA PROIECȚIEI, ACCESUL ÎN SALĂ ESTE INTERZIS!**

Locurile nu sunt alocate și sunt disponibile la alegerea spectatorului.

ATENȚIE: Filmele din cadrul festivalului pot conține scene de sex, violență sau limbaj licențios, astfel că vă recomandăm să verificați descrierea acestora din programul oficial înainte de a cumpăra biletele. Accesul cu animale de companie nu este permis în incinta sălilor de cinema. Consumul de băuturi și produse alimentare din exterior este interzis.

ANULARE BILETE ȘI RAMBURSARE BANI

Biletele achiziționate nu pot fi anulate sau schimbate. Se returnează contravaloarea biletelor doar în cazul în care proiecția este anulată în avans din motive tehnice, condiții meteorologice nefavorabile sau alte cazuri

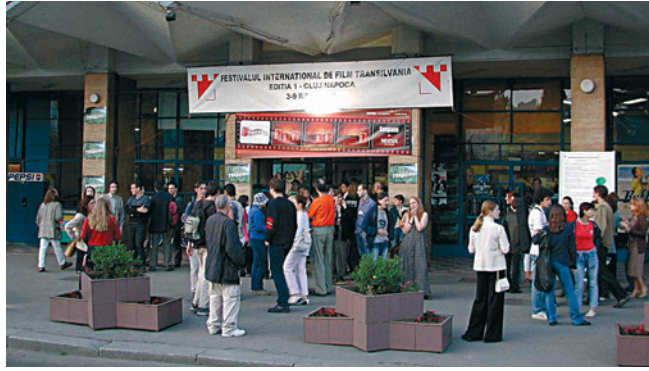
TIFF, o călătorie de 25 de ediții

2002

43 de filme, 65 de proiecții, 2 săli de cinematografe

249 de abonamente vândute la prețul de 150.000 lei - 450.000 lei

Total spectatori: **8701** spectatori (134 spectatori / proiecție)

2026

210 filme (172 de lungmetraje și 38 de scurtmetraje) din 49 de țări, inclusiv din Kazahstan, Irak, Iran, Uruguay, Bosnia & Herțegovina, Africa de Sud, Hong Kong

12 cinematografe indoor sau open air

Spectatori așteptați la actuala ediție: **100.000** spectatori

In Memoriam Edna Fainaru

Edna Fainaru, unul dintre cei mai importanți jurnaliști israelieni, a decedat la vârsta de 85 de ani. Prin semnătura ei, în publicații prestigioase precum Variety și Screen International, a conturat imaginea criticii de film, influențând generații de cinești și de autori. Prin proiectele pe care le-a inițiat a pus mare preț pe rolul gândirii critice. Împreună cu

soțul ei, Dan, a fondat în 1982 revista Cinematheque, singura publicație specializată pe film din Israel, care decenii a reprezentat o piatră de temelie a culturii israeliene. A fost un membru devotat al FIPRESCI, consultant artistic al festivalurilor de la Geneva, Copenhaga, Taormina, Istanbul, dar și al festivalurilor locale israeliene. A încurajat generații de iubitori ai filmului și a oferit o platformă tinerilor critici. Pentru TIFF, Edna a reprezentat unul dintre invitații recurenți, fiind o prezență mereu vioaie și optimistă pe care ne-o vom aminti mereu cu nostalgie.

de forță majoră. Urmăriți site-ul oficial al festivalului tiff.ro și tiff.eventbook.ro pentru informații referitoare la reprogramarea proiecțiilor. Contravaloarea biletelor nu se returnează în situația în care condițiile meteo se deteriorează după începerea proiecției. De asemenea, nu se returnează contravaloarea biletelor nefolosite din pachetul de abonamente.

ÎN CAZ DE PLOAIE

Biletele cumpărate pentru proiecțiile care se mută în interior își păstrează valabilitatea.

• Proiecția zilnică a filmului din **PIAȚA UNIRII OPEN AIR**, ora **21:45**, va avea loc în aceeași seară la **Casa de Cultură a Studenților**, începând cu ora **23:00**

• Proiecția zilnică a filmului din **IULIUS PARC OPEN AIR** va avea loc în aceeași seară la **Cinema Mărăști**, începând cu ora **22:30**.

• Proiecția zilnică a filmului de la **MUZEUL DE ARTĂ**, ora **21:30**, va avea loc în aceeași seară la **Cercul Militar**, începând cu ora **23:15**.

LOCAȚII:

CINEMA FLORIN PIERSIC,

Piața Mihai Viteazul, nr. 11

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR,

Piața Lucian Blaga, nr. 1-3

PIAȚA UNIRII OPEN AIR

CINEMA VICTORIA, B-dul Eroilor, nr. 51

CERCUL MILITAR, B-dul Eroilor, nr. 51 * fără

rampă de acces pentru persoanele cu dizabilități

CINEMA ARTA, str. Universității, nr. 3

UNIVERSITATEA SAPIENTIA,

str. Calea Turzii, nr. 4 * fără rampă de acces

pentru persoanele cu dizabilități

IULIUS PARC OPEN AIR,

str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53 B

MUZEUL DE ARTĂ, str. Piața Unirii, nr. 30

CINEMA DACIA, Bucegi, bl A1

CINEMA MĂRĂȘTI, str. Aurel Vlaicu, nr. 3,

CASTELUL BĂNFFY BONTIDA,

DJ161, localitatea Bontida

TEATRUL NAȚIONAL CLUJ NAPOCA,

Piața Ștefan cel Mare, nr. 2-4

STATIUNEA DE CERCETARE HORTICOLĂ

USAMV, Strada Horticultorilor nr. 5

APERITIFF

Redactor-șef:

Dan Boicea

Editori:

Ion Indolean

Claudia Negrea

Ruxandra

Predescu

Oana Balaci

Șerban Mark Pop

Maria Barbu

Louisa Miclăuș

Maria Măruță

Titus

Constantinescu

Ecaterina Volmer

Tamara Văscu

Bogdan Slab

Andreea Ghica

Carina Domuța

Anais Dragu

Mara Vintu

Anais Dragu

Irina Mărințuș

Valentina Chitic

Junior editori:

Alina Agafiței

Flavia Ciucaș

Ioan Ștepoaie

David Seko

Anda Pășcuță

Graphic design:

Carmen Gociu

Gabi Bora

Vasile Pipas

Tipărit la: Garamond

Proiect cultural finanțat de Ministerul Culturii

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca

Nadia Comăneci, la trei evenimente speciale în cadrul TIFF

Un documentar, o discuție inspirațională și o expoziție - trei evenimente care o au în centru pe Nadia Comăneci la TIFF.25

Ediția aniversară TIFF.25 începe astăzi, iar publicul are de ales între 210 filme din 49 de țări - 172 de lungmetraje și 38 de scurtmetraje -, proiectate în cinematografe, spații alternative și locații open-air din tot orașul.

Gala de deschidere din Piața Unirii este sold out, fiind așteptați să participe peste 3.000 de spectatori. În deschidere va fi proiectat *3 zile în septembrie* (r. Tudor Giurgiu), în prezența echipei filmului, iar publicul va avea ocazia să urmărească în exclusivitate un fragment din *NADIA* (r. Tudor Giurgiu, Cristian Pascariu, Tudor D. Popescu), documentarul aflat în lucru despre viața și cariera Nadiei Comăneci, care va avea premiera în 2027. Marea campioană va fi prezentă la eveniment.

Măine vor începe dezbaterile TIFF Talks și conversațiile InspiraTIFF, care vor avea loc la TIFF Lounge, în Piața Unirii. Highlight-ul primei zile va fi discuția cu Nadia Comăneci, care va fi prezentă în grădina restaurantului DaPino, sâmbătă,

de la ora 12:00. De la ora 13:00, Nadia Comăneci va participa la vernisajul expoziției „Nadia, între perfecțiune, magie și mister”, la Muzeul de Artă. Sâmbătă, 13 iunie, de la ora 11:00, are loc la TIFF Lounge dezbaterile „Feminism și feminitate pornind de la expoziția „Dear Marilyn”. Invitați: Victoria Stoiciu, Andreea Marin, Nicu Ștefănuță, Raluca Turcan. Moderator: Irina Păcurariu. De la ora 12:00 începe o discuție pornind de la cartea Jean Negulescu: *Un român la Hollywood*, Editura Noi Media Print. Invitată: Manuela Cernat; moderator: Ion Indolean.

De la ora 13:30, va avea loc un workshop *Trecut - Prezent - Viitor - o conversație cu tine însuși*, un atelier de două ore de explorare personală cu ajutorul foto-terapiei - folosind The Coaching Game din Points of You®, facilitat de Delia Vatamanu. ■

De la ora 13:30, va avea loc un workshop *Trecut - Prezent - Viitor - o conversație cu tine însuși*, un atelier de două ore de explorare personală cu ajutorul foto-terapiei - folosind The Coaching Game din Points of You®, facilitat de Delia Vatamanu. ■

De la ora 13:30, va avea loc un workshop *Trecut - Prezent - Viitor - o conversație cu tine însuși*, un atelier de două ore de explorare personală cu ajutorul foto-terapiei - folosind The Coaching Game din Points of You®, facilitat de Delia Vatamanu. ■

THE PITCH BLACK ANTHOLOGY

Pepi, Luci, Bom și multe alte fete – descătușarea simțurilor

Alina Agafiței

Totul începe cu tânăra Pepi, a cărei întâlnire cu un polițist abuziv declanșează un șir de evenimente imprevizibile. Cu origini burgheze, dar cu un spirit rebel, trăiește cultivând marijuana pe balconul apartamentului personal. Într-o zi banală, e chestionată despre obiceiurile sale, iar întrevederea cu poliția ajunge să ducă la setea de răzbunare. Pepi le atrage de partea sa pe Luci, o gospodină masochistă, și pe Bom, o solistă punk.

Premisa acestui film care a marcat debutul lui Pedro Almodóvar ascunde mai mult decât un simplu plan pus la cale de trei

femei împotriva unui bărbat. Dialogurile inteligente și poveștile înlanțuite includ subiecte precum feminismul, homosexualitatea, democrația, promiscuitatea, un *montagne russe* satiric în care umorul este adeseori dus la extrem. Multe din temele ilustrate au marcat ulterior filmografia regizorului: relații stranie, personaje queer, sexualitate abordată fără menajamente.

Mișcarea haotică a camerei de filmat și stilul imprecis din punct de vedere tehnic aduc autenticitate filmului. Întocmai ca personajele sale, Almodóvar nu

Un exercițiu cinematografic aproape experimental în care în spatele banalității cotidianului descoperim cele mai tulburătoare dorințe umane.

cere permisiunea nimănu. El pătrunde în tabuurile societății rigide, fără inhibiții și limite. Un strigăt visceral de libertate care marchează trecerea brutală de la rigiditatea dictaturii la eferveșcența tinerei democrații spaniole.

Văzut astăzi, filmul funcționează nu doar ca o comedie neagră, ci și ca

un testimonial al eliberării colective, amintindu-ne de vremea când cinematograful îndrăznește să fie cu adevărat avangardist.

VINERI, 12 IUNIE, ORA 18:30 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR
DUMINICĂ, 21 IUNIE, ORA 14:00 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

GALA DE DESCHIDERE

3 zile în septembrie

Când realitatea o ia razna

Ion Indolean

Un plan-secvență prin Eforie Sud, în care fuga unei femei devine desprindere, iar haosul unei nopți scoate la iveală adevăruri greu de numit.

3 zile în septembrie, noul film al lui Tudor Giurgiu, pornește de la o situație aparent simplă: o femeie află, într-o seară, ceva care îi zdruncină relația și o obligă să iasă dintr-un traseu cunoscut. Numai că, din clipa în care Bianca (Andreea Vasile) începe să fugă, fuga nu mai e doar o reacție la șoc, ci începutul unei desprinderi. E urmărită aproape în timp real, într-un plan-secvență care transformă Eforie Sud

într-un teritoriu al haosului, al întâlnirilor stranii și al adevărilor care apar înaintea să poată fi formulate.

Tudor Giurgiu declară pentru AperiTIFF că totul a pornit din dorința de a face o poveste centrată pe un personaj feminin, dar și din atracția pentru o lume concretă, ușor decăzută, greu de prins în formule turistice. Eforie Sud, mai ales pe final de sezon, are, spune el, „un șarm larg, decăzut, de loc

care a fost cândva altceva”. Nu e nici Mamaia Nord, cu vibe-ul ei cosmopolit, nici Vama Veche, cu cool-ul deja mitologizat, ci o stațiune în care apar nenea cu pianina, văduva, titicarul, nunțile, autobuzele transformate în spații de cazare, oamenii care par ieșiți din alt timp. „E o lume pe care nu ți-o imaginezi, nu știi că există”. Tocmai această lume dă

filmului sol, îl ancorează într-un concret neliniștitor.

O coregrafie invizibilă

Construcția, însă, a fost departe de improvizație. Planul inițial, spune regizorul, era o echipă de 30-40 de oameni, care a ajuns la aproximativ 60, după ce figurația, sunetul, traseul camerei și mișcarea din fundal au cerut o organizare mult mai amplă.

mișcă împreună cu Bianca, se modifică în contact cu fiecare om întâlnit și cu fiecare spațiu traversat.

Haos controlat

Scenariul, scris de Tudor Giurgiu, Conrad Mericoffer și Radu Grigore, a trebuit să producă exact această impresie paradoxală: haos cu structură. Tot pentru AperiTIFF, Mericoffer subliniază cât de greu e să redai haosul

în zona acuzației, ci urmărește ce se întâmplă după ce proiecțiile mentale se rup. Pentru Oprea, *3 zile în septembrie* e despre „adevărul dur”, despre ce există dincolo de frici și închipuirii, dar și despre puterea de a redirecționa un parcurs dureros.

Libertate în noapte

Poate de aici vine și forța filmului: nu dintr-o mare miză istorică sau socială, ci dintr-un moment intim care, odată deschis, lasă să intre o întreagă lume. Giurgiu spune că l-a interesat întrebarea: „Încotro te îndrepti?” Scenariul refuză astfel soluția clară și lasă desprinderea Biancăi în suspensie, între rănire și posibilitatea unei libertăți pe care nici ea nu știe încă s-o numească.

În spatele acestei aparente lejerități se află, însă, un proiect făcut cu rigoare, risc și curiozitate, în familia TIFF, ca ceva rezultat din sfertul de veac în care acest festival a adunat oameni, energii și prietenii care transcend, iată, evenimentul. O formă de libertate și o experiență de creație la malul mării. Nu întâmplător, Giurgiu vorbește despre proiect ca despre un spațiu în care colaboratori din generații și experiențe diferite au fost puși să se descopere direct în lucru, fără plasa de siguranță a unei formule deja testate. Tocmai pentru că nu respectă matricea așteptată a „marilor opere”, *3 zile în septembrie* își găsește energia în altă parte: în corpul unei actrițe care duce filmul, în mecanismul invizibil al echipei, în stațiunea uitată care devine personaj și în acea noapte în care Bianca dă, cum spune ea, „peste toți nebunii” – poate pentru că lumea însăși tocmai a început să se vadă altfel. ■

VINERI, 12 IUNIE, 20:45 / UNIRII OPEN AIR
VINERI, 19 IUNIE, 20:30 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

Erau „17 laviere, mai multe frecvențe, actori care apăreau într-un loc și trebuiau apoi rapid mutați, microbuze care duceau figurația dintr-un punct în altul, în timp ce camera nu se putea opri.” Una dintre duble s-a stricat, de pildă, pentru că Emilia Popescu, aflată în interiorul unui hotel cu ziduri groase, a pierdut semnalul exact când trebuia să răspundă la un apel video. Într-un asemenea film, hazardul trebuie să pară viu, dar să fie controlat la secundă.

Încredere totală în actori

Aici intră și miza actorilor. Giurgiu vorbește despre „actori autonomi”, fără de care un asemenea proiect nu ar fi fost posibil. Într-un plan-secvență, regizorul nu mai are luxul de a repara în montaj. Repetițiile fixează traseul, ritmul și cue-urile, dar, odată pornită camera, actorii rămân singuri cu adevărul momentului. Pentru AperiTIFF, Andreea Vasile descrie cu multă pasiune traseul Biancăi, tocmai prin această imposibilitate de a raționaliza imediat ce i se întâmplă. Desprinderile, spune, încep de multe ori înainte să poată fi numite. Bianca nu are un plan, nu are timp să gândească, acțiunile ei sunt declanșate de emoții și de corp. „Analiza vine mai târziu”, spune actrița. În timpul nopții, adevărul e în reacțiile grăbite, imperfecte, haotice, nedisimulate.

De aceea, Bianca nu trece ordonat prin șoc, furie, rușine, derută sau

„A fost o întreagă mișcare de trupe în spate”.

– Tudor Giurgiu

eliberare. Toate vin de-a valma. Pentru un asemenea tur de forță, pariul ei nu a fost să construiască trepte psihologice vizibile, ci să nu cosmetizeze nimic, să nu joace concluzii și să nu explice. Camera vede, indiferent de obiective, încadrături sau dificultăți tehnice, un singur lucru: adevărul. Iar în *3 zile în septembrie* adevărul nu e ceva stabil, ci ceva care se

atunci când se filmează în flux continuu, așa că situațiile au fost construite cât mai simplu, iar în timpul dublelor au existat ajustări care au simplificat traseul. Personajele care apar în drumul Biancăi au ceva recunoscut, dar și ușor absurd, ca și cum realitatea familiară ar fi pusă la încercare.

Victor, interpretat de Emilian Oprea, declanșează prăbușirea seriei. Actorul spune pentru AperiTIFF că nu își absolvă personajul – „vinovat este, da” –, dar că povestea nu rămâne doar

In Bruges – In Cluj

„They're Filming Midgets...”

Alin Ludu Dumbravă

Un debut extraordinar

al irlandezului Martin McDonagh, *In Bruges* este unul din cele mai bune filme ale anului 2008 și mult mai mult de atât. Film cult par excellence, îi crește valoarea de fiecare dată când îl revăd. Sunt însă siderat, după debutul de la Sundance, filmul nu a luat atunci niciun premiu major, Globul de Aur pentru Colin Farrell și nominalizare la Oscar pentru scenariu original, câștigător la această categorie la BAFTA.

Îmi place însă să cred că a făcut pentru turismul din Bruges ceea ce *Vacanță la Roma* a făcut pentru Roma!

Eu, de exemplu, am fost o zi în 2014 și am mers exact

cu opiniile lui Ray versus părerile opuse ale lui Ken.

Cuplul Colin Farrell / Ray - Brendan Gleeson / Ken e fabulos, și McDonagh le-a mai dat un film extraordinar împreună 14 ani mai târziu, *The Banshees of Inisherin* (2022).

Iar Ralph Fiennes / Harry e impecabil, feroce, un personaj irezistibil.

Se simte că McDonagh e și dramaturg și că influențele lui literare vin din Teatrul Absurdului, dar filmul e extrem de cinematografic.

În primul rînd e tributuar piesei lui Harold Pinter, din 1959. *The Dumb Waiter*, tradusă în românește *Liftul pentru mâncare* sau *Micul lift*. La rîndul ei, piesa lui Pinter se inspiră din cea a lui

O fi rai, iad sau purgatoriu? E Bruges!

Samuel Beckett, *Așteptându-l pe Godot* (1953). Aadaugă un pic de British Gangster Cinema, aici Irish, un pic de peisaj de Breugel din Bruges, nihilism, o traumă mortală, un love story improbabil și un umor negru și absurd de nota 11.

Alte piste: *Touch of Evil*, *Don't Look Now*, *Carlito's Way*, picturile lui Hieronymus Bosch.

Muzica lui Carter Burwell, cel mai probabil

via frații Coen (v. *Fargo* în aceeași retrospectivă TIFF de comedii negre), cu care McDonagh a început o frumoasă colaborare pentru toate filmele sale ulterioare.

La fel ca și *Fargo*, *In Bruges* nu a rulat la vremea lui în cinema în România.

VINERI, 12 IUNIE, ORA 21:45 / JULIUS PARC OPEN AIR
DUMINICĂ, 14 IUNIE, ORA 13:00 / CINEMA FLORIN PIERSC

TEEN SPIRIT

Animol – un debut care ne pune pe gânduri

David Seko

Cunoscut poate cel mai bine publicului larg pentru rolul detectivului Bascombe

din *Adolescence*, Ashley Walters își face debutul în lungmetraj cu un film dur,

Văzând filmul lui Ashley Walters, nu putem să nu ne întrebăm dacă tinerețea merită să treacă prin spatele grațiilor.

inspirat din propria tinerețe tulburată de absență, viciu și dezordine, film care, cu atât mai mult, izbuteste să devină un prilej necesar de reflecție, dovedind un mix de urgență și dragoste pentru protagonistii săi, loviți de ghinion.

Când Troy și Krystian, doi tineri din familii disfuncționale, se împrietenesc pe băncile anticamerei din centrul de detenție pentru tineri unde au nimerit, aceștia nu realizează faptul că singurul lucru pe care vor putea să-l opună gesturilor primare și intrigilor brutale ale deținuților, mecanisme fragile de apărare, dar nu

mai puțin periculoase, vor fi prietenia și, în cele din urmă, iubirea.

Animol devine un îndemn de a privi lucruri pe care de obicei le ignorăm, din teamă sau prejudecată, și care se află chiar sub nasul nostru: de exemplu, ceea ce se petrece cu destinele tinerilor lipsiți de privilegii, siliți să-și caute singuri o cale în viață și apoi judecați pentru acțiuni a căror responsabilitate trebuie să acceptăm că o poartă doar într-o anumită măsură. Și devine un îndemn de a ne întreba pe cine ajută mai exact izolarea lor într-un sistem penitenciar. Pe ei, sau pe noi?

Dacă veți vedea filmul, veți înțelege că mențiunea miniseriei *Adolescence* nu este întâmplătoare.

VINERI, 12 IUNIE, ORA 15:45 / CERCUL MILITAR
MARȚI, 16 IUNIE, ORA 17:30 / CINEMA VICTORIA

* Film nerecomandat minorilor / This film is not suitable for children.

CINEMA	CINEMA ARTA	SAPIENTIA	PIAȚA UNIRII
FLORIN PIERSIC			OPEN AIR
15:30 FĂRĂ LIMITĂ Kika 111' / Alexe Poukine / Belgia, Franța	12:00 FOCUS OLANDA Voi vedea (I Shall See) 96' / Mercedes Stalenhoef / Olanda	12:15 ZIUA MAGHIARĂ Fata lui tata (My Father's Daughter) 77' / Lea Podhradská / Ungaria	20:45 GALA DE DESCHIDERE / OPENING GALA 3 zile în septembrie (3 Days In September) 76' / Tudor Giurgiu / România
18:00 SUPERNOVA Mereu iarnă (Always Winter) 117' / David Trueba / Spania, Belgia	14:00 CLOSE UP: CORNELIU PORUMBOIU Program Scurtmetraje (Shorts Program) 68' / Corneliu Porumboiu / România	14:45 DOUBLE TAKES Iarnă în Rusia (A Russian Winter) 86' / Patric Chiha / Franța	CINEMA DACIA
20:30 THE PITCH BLACK ANTHOLOGY Fargo 99' / Ethan Coen, Joel Coen / Statele Unite ale Americii	16:00 CLOSE UP: CORNELIU PORUMBOIU Fotbal infinit (Infinite Football) 70' / Corneliu Porumboiu / România	17:15 FOCUS OLANDA Ca-n povești (Idyllic) 101' / Aaron Rookus / Olanda, Belgia, Estonia	MĂNĂȘTUR
CINEMA VICTORIA	17:30 DOUBLE TAKES Sâmbătă (Sábado) 63' / Matias Bize / Chile	19:45 SUPERNOVA Socoteli neîncheiate (A Loose End) 95' / Daniel Hendler / Uruguay, Argentina, Spania	18:00 THE PITCH BLACK ANTHOLOGY Triunghiul morții (Shallow Grave) 93' / Danny Boyle / Marea Britanie
12:30 THE PITCH BLACK ANTHOLOGY Fericire (Happiness) 140' / Todd Solondz / Statele Unite ale Americii	19:30 FĂRĂ LIMITĂ Încheiere (Closure) 108' / Michał Marczak / Polonia	22:15 DOUBLE TAKES Balearic 75' / Ion de Sosa / Spania, Franța	20:30 25 YEARS LATER Pământul nimănui (No Man's Land) 98' / Danis Tanović / Bosnia și Herțegovina, Franța, Italia, Belgia
15:30 SUPERNOVA Un poet (Un poeta) 125' / Simón Mesa Soto / Columbia, Germania, Suedia	22:00 25 YEARS LATER Hedwig and the Angry Inch 92' / John Cameron Mitchell / Statele Unite ale Americii, Canada	IULIUS PARC	CERCUL MILITAR
18:00 FOCUS OLANDA Când ai o mamă (A Messy Tribute to Motherly Love) 84' / Dan Geesin / Olanda, Belgia, Germania	CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR	OPEN AIR	13:15 THE PITCH BLACK ANTHOLOGY Farmecul discret al burgheziei (Le Charme discret de la bourgeoisie) 102' / Luis Buñuel / Franța, Italia, Spania
20:00 SUPERNOVA Dragoste pe timp de război (Birds of War) 85' / Janay Boulos, Abd Alkader Habak / Marea Britanie, Siria, Liban	16:00 25 YEARS LATER Lumea Fantomelor (Ghost World) 112' / Terry Zwigoff / Marea Britanie, Statele Unite ale Americii, Germania	21:45 THE PITCH BLACK ANTHOLOGY În Bruges (In Bruges) 107' / Martin McDonagh / Marea Britanie, Statele Unite ale Americii	15:45 TEEN SPIRIT Animol 93' / Ashley Walters / Marea Britanie
22:30 FĂRĂ LIMITĂ Tată (Father) 103' / Tereza Nvotová / Slovacia, Republica Cehă, Polonia	18:30 THE PITCH BLACK ANTHOLOGY Pepi, Luci, Bom și multe alte fete (Pepi, Luci, Bom y otras chicas del montón) 81' / Pedro Almodóvar / Spania	CINEMA MĂRĂȘTI	18:15 FULL MOON Gaua 92' / Paul Urkijo Alijo / Spania
		19:30 25 YEARS LATER Voință (Wit) 99' / Mike Nichols / Statele Unite ale Americii	20:45 THE PITCH BLACK ANTHOLOGY Incidentul cu pianul (L'Accident de piano) 88' / Quentin Dupieux / Franța

The Pitch Black Anthology

Râs fără filtru la TIFF.25

La ediția aniversară a **TIFF**, festivalul pune reflectorul pe comedia neagră, un gen provocator, în care filmul capătă conotații radicale, inconfortabile și totodată profunde.

Alina Agafiței

Secțiunea **The Pitch Black Anthology** aduce în fața publicului o serie de titluri, de la satire suprarealiste și distopii întunecate până la povești despre canibalism și anxietăți. Povești care au rolul de a stârni reacții și controverse, care explorează modul în care privitorul se raportează la umor, la absurd și la situații incomode.

Într-un prezent în care multe subiecte sunt relatate de după perdea și în care lumea uită să facă haz de necaz, programul propune un exercițiu curajos și inovator: acela de a oferi publicului șansa de a păși pe un teren cinematografic poate neexplorat îndeajuns până acum. Spectatorul își poate forța propriile limite și toleranța față de anumite tematici mai puțin obișnuite și dezinhitate.

Filmele din selecție sunt semnate de autori consacrați, precum Luis Buñuel, Pedro Almodóvar, Quentin Dupieux sau frații Joel și Ethan Coen. Unele pot șoca, altele pot fi – în ciuda trecerii timpului – surprinzător de actuale, funcționând ca oglinzi deformate ale realității. În *Farmecul discret al burgheziei*, Buñuel trans-

The Last Viking (r. Anders Thomas Jensen)

Comedia neagră rămâne unul dintre puținele genuri cinematografice în care adevărul încă poate fi rostit fără menajamente.

formă ritualurile clasei de mijloc într-o satiră suprarealistă despre convenții sociale și ipocrizie. *Fargo*, devenit între timp un reper clasic, combină crima și absurdul într-o poveste unde lăcomia și prostia umană produc consecințe tragice, dar adesea comice. La polul opus, *Incidentul cu pianul* al lui Quentin Dupieux propune un univers complet imprevizibil, în care logica este înlocuită de absurd, iar umorul apare tocmai în mo-

mentele cele mai neașteptate și inconfortabile.

Necesitatea genului și relevanța sa sunt evidente, acum parcă mai mult ca niciodată. Comedia neagră nu caută consensul, ci lovitura cu impact. Într-o industrie cinematografică adeseori marcată de formule sigure și cuminiți, astfel de filme oferă o experiență de multe ori

neașteptată. Umorul negru ca smoala funcționează ca o formă eficientă de critică socială, care tranzitează spectrul divertismentului clasic.

Granița dintre amuzament și indignare devine deseori fină și poate forța un tip de râs ca mecanism de adaptare. Sunt titluri care ne obligă să ne confruntăm cu propriile limite morale.

Privitorul nu este doar un simplu martor al poveștii. El devine parte a unui proces de interpretare și reevaluare. De multe ori, disconfortul provocat de aceste producții este intenționat și, într-un final, eliberator; recompensa se lasă așteptată și explodează la final, iar fără să ne dăm seama ajunge să ne testeze certitudinile. Să ne gândim. Când râsul nu mai reprezintă doar o reacție spontană, ci devine un instrument de înțelegere critică a lumii contemporane, atunci știm că filmul a fost bun. Iar această secțiune creează din plin astfel de epifanii.

Este o selecție care sparge bariere, deschide uși, stârnește polemici, tocmai pentru a se îndepărta de banalitate și clișeu. Poate că nu trebuie să mulțumească cuminte, ci să genereze conversații necesare, chiar după genericul final. ■

- **ULTIMUL VIKING** (The Last Viking, r. Anders Thomas Jensen)
- **UN BĂIAT CUMINTE** (Good Boy, Jan Komasa)
- **TIPUL DE LA POMPE FUNEBRE** (Mortician, r. Abdolreza Kahani)
- **2M²** (r. Volkan Üce)
- **TRAGE-I-O LU FII-MIU!** (Fuck My Son!, r. Todd Rohal)
- **INCIDENTUL CU PIANUL** (The Piano Accident, r. Quentin Dupieux)
- **DELICATESSEN** (r. Jean-Pierre Jeunet, Marc Caro)
- **FARMECUL DISCRET AL BURGHEZIEI** (The Discreet Charm of the Bourgeoisie, r. Luis Buñuel)
- **MAREA CRĂPELNIȚĂ** (La grande bouffe, r. Marco Ferreri)
- **PEPI, LUCI, BOM ȘI MULTE ALTE FETE** (Pepi, Luci, Bom and Other Girls Like Mom, r. Pedro Almodóvar)
- **FARGO** (r. Joel și Ethan Coen)
- **ÎN BRUGES** (In Bruges, r. Martin McDonagh)
- **TIPU' DE LA CABLU** (The Cable Guy, r. Ben Stiller)
- **FERICIRE** (Happiness, r. Todd Solondz)
- **TRIUNGIUL MORTII** (Shallow Grave, r. Danny Boyle)

Pepi, Luci, Bom and Other Girls Like Mom (r. Pedro Almodóvar)

Triunghiul morții

Bande à noir

Cătălin Olaru

Înainte de *Trainspotting* (dar și de *The Beach*), a fost *Shallow Grave*. Debutul în lungmetraj al regizorului britanic Danny Boyle se deschide cu o secvență de montaj în care sunt introduse succint personajele principale, garnisită cu o cursă filmată în unghi subiectiv și un monolog cu vorbe de duh pe care urmează să-l reascultăm la final, când toate misterele se vor fi risipit. Boyle e genul de regizor care ar putea filma până și o cratiță pe foc, cât timp o însoțește *Shallow Grave e delicios de ireverențios.*** over nici prea lung, nici prea scurt, în orice caz zemos și interpretat**

cu convingere amară.

O prietenie indestructibilă cu ecouri de Nouvelle Vague și straturi groase de nihilism pop e pusă la încercare de un inciting event mai greu decât un pachetot, care transformă o comedie gri într-un neo-noir cu accente de slasher și porniri psihologizante. Într-un film mai plin de culori țipătoare decât guma de mestecat de făcut baloane, apartamentul boho chic lasă treptat locul unui pod întunecos brăzdat

de tot mai multe găuri, asortat convenabil cu psihicul lui David, unul dintre membrii trioului central.

Mulțumită dozelor copioase de voyeurism (rămân puține clanțe, ștehere și țevi de scurgere pe care camera să nu fi fost pusă), *Shallow Grave* e delicios de ireverențios, montat febril nu doar la coperti, punc-

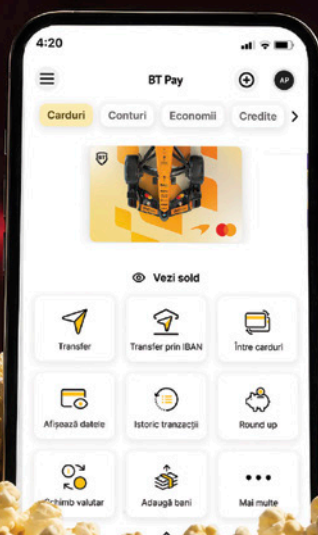
tat inspirat de ratatamul de mitralieră al replicilor cu sfichi. Printre multele aptitudini ale lui Boyle, e și aceea de a intui corect că, la fel ca un rollercoaster, filmul lui funcționează cel mai bine când nu te lasă să respiri.

VINERI, 12 IUNIE, ORA 18:00 / CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR SÂMBĂTĂ, 13 IUNIE, ORA 21:45 / IULIUS PARC OPEN AIR

Share-uești popcornul cu cineva?

E OK, ai

Faci split the bill și ai rezolvat.

DESCARCĂ APLICAȚIA

10 pentru FILM la TIFF, 2026

Anaïs Agi-Ali: „Îmi place să muncesc la mine, cu mine”

10 actori de teatru sunt prezentați anual la **TIFF** profesioniștilor din lumea filmului și publicului. Programul promovează figuri noi în filmul românesc și îi vizează pe actorii care nu au avut până acum șansa afirmării în cinema.

Interviuri de Cătălin Bucur

Cei 10 selectați la ediția a 15-a a programului sunt: Anaïs Agi-Ali (Constanța), Matei Arvunescu, Dragoș Stoica și Tiberius Zavelea (București), Răzvan Clopoțel, Elena Emandi și Costin Stăncioi (Galați), Marin Lupanciuc (Timișoara), Kati Méhes (Satu Mare), Calița Nantu (Cluj).

Anaïs Agi-Ali (21 ani) e studentă în anul 3 la UNATC. Joacă la Teatrul de Stat din Constanța în regia lui Radu Afrim, Vlad Cristache, Florin Caracala. Apare în 3 zile în septembrie (r. Tudor Giurgiu) și în serialul *Cei trimiși* (r. Anghel Damian, Mihai Brătilă). Actorul Cătălin Bucur - care spune despre ea că este „un copil plin de speranță, foc de talentat, carismatic, perseverent, perfecționist, ambițios, cald și bun” despre care i s-a spus: „Ai răbdare cu ea, momentan e ca glonțul!” - i-a pus câteva întrebări:

De unde vine tătăroaica Anaïs Agi-Ali?

Originile îmi creionează identitatea cu o peniță subtilă. Neamul meu tătar mi-a desenat doi ochi alungiți și blândețea. Neamul de aromâni, din partea mamei, mi-a dat determinarea, intensitatea sonoră și pofta de viață. Vin dintr-o familie în care au fuzionat două culturi diferite, două religii, două etnii. Trăiesc toate minoritățile din teatrul românesc!

Cum ai ajuns să joci la Radu Afrim?

La 15 ani, am aflat de pe Facebook de un casting pentru adolescenți, făcut de Radu

Credit foto: Sabina Costinel

Am gustat puțin din sentimentul de a fi pe cameră și acum sunt flămândă de asta.

Afrim la teatrul din Sf. Gheorghe. Am pregătit un monolog, m-am urcat în mașină cu ai mei și am plecat acolo, la cinci ore distanță de Constanța mea natală. Scria în postarea aceea că e un casting numai pentru localnici, dar... eram la o ușă distanță de Radu Afrim, nu mă mai putea opri nimic. Am intrat și am început să-i înșir tot ce pot eu să fac mai bine. A rămas surprins de eforturile mele și mi-a zis: „Doamne, nu trebuia să vii până aici, o să fac spectacol și la Constanța”. Dar eu, fiind un copil tupeist, cu o încredere de nezdruncinat, am răspuns: „Nu, am venit să te cunosc, ca atunci când ajungi

la Constanța să mă iei direct în spectacol”. Îi mulțumesc deseori aceluși copil inconștient pentru faptul că am ajuns să lucrez cu Radu Afrim.

Dar cu filmul ce relație ai?

Nu una foarte apropiată, momentan, dar mi s-au dat și aici câteva ocazii cel puțin minunate. O să zic că *m-am îndrăgostit iremediabil de cameră*. Am filmat doar câteva secvențe, dar niciodată nu m-am simțit mai în largul meu jucând ceva, ca atunci când am avut o cameră în față. La teatru e diferit, îmi bate inima repede, am un gol în stomac, la film nu se pune problema de așa ceva. Acolo mă simt încrezătoare, simt că sunt în controlul propriului meu corp. Nu simt oboseală, aș vrea să

filmez fără oprire. O viață de vis pentru mine ar fi una în care filmez constant.

De ce, totuși, actorie, dat fiind că faci și dans, și pictură, și canto?

Cred că am tras lozul câștigător la viață. Mi s-a pus un drum în față pe care eu merg așa, ușor, ușor. Simt că am fost predestinată să fiu actriță, să urmez cariera asta. În școală am primit locul de onoare al mediocrității, nu mă descurcam excelent la mai nimic din ce făceam. Până într-o zi, când am început niște cursuri de actorie și am descoperit ceva la care mă descurc cu adevărat. Eu cred că aș putea face altceva (că sunt descurcarea-ță), dar ar fi o nedreptate.

Cum reușești să îți împarți viața între scena profesionistă și facultate?

Ăsta e un efort. Sunt studentă la actorie la București. Fac naveta mult, mai ales atunci când lucrez la un spectacol. 2025 a fost un mare tur de forță, mergeam la facultate de la 8:00 la 14:00, mă urcam în mașină veneam două ore jumate până la Constanța, repetam de la 17:00 până la 21:00, mă urcam din nou în mașină, ajungeam la București la 12 noaptea, mă culcam și o luam de la capăt următoarea dimineață. Dar, pentru Teatrul de Stat din Constanța, aș bate toate autostrăzile din Ro, deci... e ok. ■

Scanați QR code-ul pentru interviul integral cu Anaïs Agi-Ali pe LiterNet.ro:

NO LIMIT

Tată – vină și pedeapsă

Ion Indolean

Există întâmplări care par, la prima vedere, atât de absurde încât mintea refuză să le accepte ca simple accidente. În *Father*, Michal (un excelent Milan Ondřík), un bărbat cu o viață așezată, o carieră solidă și toate reflexele omului funcțional, își uită fetița de doi ani în mașină, într-o zi călduroasă, iar copilul moare. De aici, povestea urmărește atât prăbușirea unei familii, cât și mecanismul prin care un om încearcă să înțeleagă cum a putut deveni autorul unei catastrofe pe care nu și-ar fi imaginat-o niciodată posibilă.

Firea lui metodică îl pune într-o situație imposibilă: cum te lupți cu haosul când ai fost obișnuit cu ideea de control? În acest cinema de procedură, construit cu multă rigoare, drumul înainteașă prin anchete, oprobriu public, discuții cu specialiști, tenșiuni juridice și confruntări familiale. Tatăl nu caută neapărat o scuză, ci un punct de sprijin într-o realitate care îl zdrobește. Așa-numitul „sindrom al copilului uitat în mașină” devine, pentru el, nu doar o explicație medicală

O dramă procedurală despre un tată care își pierde copilul și nevoia imposibilă de a găsi o explicație pentru ireparabil.

sau psihologică, ci singura posibilitate de a reface un lanț al cauzelor. Dacă ar reuși să înțeleagă ce s-a întâmplat, poate că durerea nu s-ar diminua, dar măcar ar înceta să mai pulseze atât de haotic.

Regizoarea Tereza Nvotová propune un demers foarte stăpân pe propriile mijloace, gândit pentru un public care să intre direct

în suferința personajelor. Replicile, confruntările și jocul actoricesc sunt intense cât să lase urme. Așa se construiește, pas cu pas, o dramă despre responsabilitate, memorie și momentul când simți că nu îți mai aparții.

Am apreciat în mod special felul în care totul începe cu o scenă aparent banală, aproape de reclamă, a dușului de dimineață, înaintea evenimentului fatal: o baie mare, frumoasă și luminoasă, semn al unei existențe așezate, funcționale, relaxate. Mai

târziu, într-un moment-cheie, registrul vizual se schimbă și trece spre o lumină roșie, legată de instinct, de nevoia de contact, de încercarea disperată de a mai simți ceva viu după o pierdere de necuprins. Acolo, filmul atinge ceva profund: ideea că, după o asemenea ruptură, oamenii nu caută doar adevărul, ci și o formă, oricât de fragilă, de supraviețuire.

VINERI, 12 Iunie, ORA 22:30 / CINEMA VICTORIA
MARȚI, 16 Iunie, ORA 22:15 / UNIVERSITATEA SAPIENTIA

ALWAYS REMEMBER
Remembering the Holocaust

PROIEȚII CU INTRARE LIBERĂ

Miercuri, 17 iunie, 18:00
Cercul Militar

Pepi Fandango
(r. Lucija Stojevic, Spania, 2024)

Vineri, 19 iunie, 17:30
Cinema Victoria

Orfan
(Orphan, r. László Nemes, Ungaria, 2025)

FILM INDEPENDENT
CANYON GÖDBRICH
חברת תוכניות
Cinema Conference
Cultura în România

Să cunoaștem membrii juriilor!

Vă prezentăm două dintre juriile unora dintre cele mai importante competiții din cadrul ediției.

Claudia Negrea

Juriul Competiției Oficiale

Sandra den Hamer este CEO al Netherlands Film Fund și unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai industriei de film din Țările de Jos. Între 2010 și 2023 a condus Eye Filmmuseum din Amsterdam.

Roman Gutek, distribuitor și producător de filme poloneze, este și fondatorul mai multor festivaluri, printre care Festivalul de Film de la Varșovia sau mai recentul Timeless Film Festival din Varșovia.

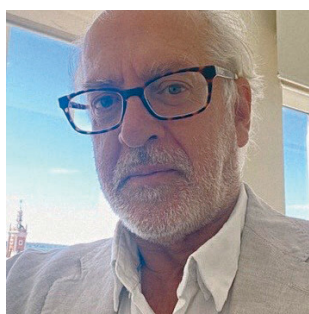
Ivana Mladenović este regizoare de origine sârbă. Cel mai recent film al ei, *Sorella di Clausura*, a avut premiera în competiția oficială de la Locarno și i-a adus premiul pentru regie la Sarajevo.

Aidan Gillen, actorul irlandez cunoscut pentru roluri din producții internaționale de succes, apare în prezent în *Mayor of Kingstown*, iar printre producțiile care l-au făcut cunoscut se numără *The Wire* și *Game of Thrones*.

Noaz Deshe este cineast, director de imagine și compozitor român stabilit în Ciudad de México și Atena. Cel mai recent film al său, *Xoftex*, a avut premiera la Karlovy Vary în 2024, unde a câștigat premiul pentru cel mai bun regizor.

Javier Martín-Domínguez

este cineast și jurnalist cultural. A făcut parte din juriile unor festivaluri precum Moscova, Sarajevo sau Documenta Madrid. Timp de un deceniu a fost corespondent între SUA și Japonia pentru RTVE și *La Vanguardia*. Între 2008 și 2011 a condus Festivalul de Film de la Sevilla.

Katharina Stumm

colaborează în mod regulat cu Berlinale Co-Production Market, precum și cu alte festivaluri și piețe de film internaționale. Lucrează în piața de co-producție Est-Vest *connecting cottbus* din 2018, în calitate de Programme Manager. Deține un master în studii de film la King's College London.

Guillaume Calop

a lucrat ca director artistic al diviziei online a grupului CANAL+ (1998 – 2004). În 2009, a cofondat Les Arcs Film Festival, dedicat cinematografeii europene, unde este în prezent director general. Este, de asemenea, cofondator al *Le Village*, care dezvoltă platforme profesionale pentru festivaluri și proiecte de film, precum și al *Le Lab Femmes de Cinéma*, un think tank dedicat unei mai bune reprezentări a femeilor în industria cinematografică.

Fargo – 30 de ani mai târziu

Alin Ludu Dumbravă

Prima oară am văzut *Fargo* pe casetă video la Nae Caranfil acasă, a fost o seară-eveniment pentru noi toți cei prezenți. Trecuse deja ceva timp de la premieră, filmul era celebru (vorbim de pre era download, când încă era greu să ai acces la filme), eram cu toții fani dedicați ai fraților Coen, am dezbătut aprins povestea și mizanscena așa cum azi nu mai faci decât în febra unor premiere sau festivaluri.

În mod ciudat, *Fargo* n-a rulat niciodată la noi în cinema, deci proiecția de acum de la TIFF e un Regal © și aveți prilejul să-l vedeți așa cum trebuie.

Premiera a fost la Cannes, în Competiția Oficială, unde Joel Coen a primit premiul pentru cel mai bun regizor. Au urmat Oscarurile (2 premii din 7 nominalizări). A fost și Oscarul Coen-ilor (se știe că ei regizează împreună, deși Ethan e trecut ca producător), cel mai bun film al anului, și primul premiu Oscar pentru Frances McDormand (cea mai bună actriță, acum are trei – ca actriță!), cine a mai văzut o eroină polițistă gravidă cu căciula cu urechiușe tip siberian?

Fargo după treizeci de ani: un film-cult absolut

Fargo după treizeci de ani: un film-cult absolut și ultra influent (locul # 185 în topul 250 IMDb).

și ultra influent (locul # 185 în topul 250 IMDb). Cel mai mare fan: Noah Hawley, care în 2014 a creat serialul *Fargo*, al cărui prim sezon are legătură directă cu originalul, dar este și o repovestire. S-au produs 5 sezoane inspirate de Universul *Fargo*, o antologie cum nu s-a mai văzut în TV.

Afișul/posterul e genial, țesut pe gherghef, pe care scrie cusut cu roșu, "A homespun murder story". Titlul vine de la orașelul Fargo din Dakota de Nord/

la graniță cu Minnesota, acolo unde se întâmplă evenimentele, marketate ca o poveste adevărată, dar normal, e un gimmick al fraților Coen, și totul este inventat. E iarnă, e viscol, e zăpadă și accentele de Nord Dakota/Minnesota sunt absolut superbe. Toate personajele au nume nordice, la fel ca originea locuitorilor zonei (Gustafson, Gunderson, Lundegaard). William H. Macy este o figură tristă și absolut patetică, vînzăto-

rul de mașini care pune în mișcare un absurd domino.

Doi colaboratori fideli ai Coen-ilor contribuie major la acest univers unic. Imaginea lui Roger Deakins condensează această imensitate albă, și muzica lui Carter Burwell adaugă spațialitate, dramatism, ea a fost folosită și ca temă a serialului ulterior.

Dar filmul fără tandemul Steve Buscemi / Peter Stormare e pustiu... "I'm going crazy down there at the lake". Ja.

VINERI, 12 Iunie, ORA 20:30, CINEMA FLORIN PIERSC
JOI, 18 Iunie, ORA 19:30, CINEMA MĂRĂȘTI

Un spectacol de dans Aterballetto

Nocte Morricone

Regia și coregrafia: Marcos Morau
Muzica: Ennio Morricone

Teatrul Național Cluj-Napoca
Marți, 16 iunie, 19:00

TIFF.25

Bilete pe: tiff.eventbook.ro
TIFF Official App | tiff.ro

vodafone

DeLonghi

Trei expoziții spun povești memorabile la TIFF.25

Ediția aniversară TIFF.25 extinde experiența festivalului și dincolo de marile ecrane, prin trei expoziții care aduc în prim-plan personalități și povești marcante ale cinematografului, sportului și culturii.

Maria Barbu

Fotografiile lui Sam Shaw surprind epoca de aur a Hollywood-ului dintr-o perspectivă inedită, intimă și necosmetizată

Happy Birthday, „Dear Marilyn”

Dedicată centenarului nașterii lui Marilyn Monroe, expoziția este semnată de fotograful american Sam Shaw și ilustrează atât aura de star a celebrei actrițe cât și momentele sale de vulnerabilitate și autenticitate. Celebra fotografie cu rochia albă ridicată de aerul metroului va putea fi admirată alături de cadre mai puțin cunoscute, realizate pe plajă, în apartamentul actriței, în culise sau pe străzi din New York. Proiectul face parte din seria internațională de evenimente care o celebrează anul acesta pe Marilyn Monroe.

„Nadia, între perfecțiune, magie și mister”

– o expoziție de nota 10

Expoziția dedicată Nadiei Comăneci urmărește drumul unei sportive care a schimbat pentru totdeauna istoria sportului mondial. Fotografii din colecția proprie a campioanei sunt prezentate alături de imagini și publicații internaționale, care documentează impactul extraordinar al performanțelor sale. Dincolo de recorduri și medalii, expoziția construiește portretul unei personalități care a depășit granițele sportului și a devenit un simbol global al excelenței. Arhiva personală a Nadiei Comăneci se deschide publicului la 50 de ani de la primul 10 perfect din istoria gimnasticii.

VERNISAJ: SĂMBĂTĂ, 13 IUNIE, ORA 13:00
ÎN PREZENȚA NADIEI COMĂNECI

Cele trei expoziții vă așteaptă să le descoperiți pe toată durata festivalului, între orele 10:00-18:00, la Muzeul de Artă și în zona pietonală de pe Bulevardul Eroilor. Intrarea este liberă!

„Continental 25” – istoria festivalului prin invitații săi

În ultimii 15 ani, obiectivul lui Șerban Mestecăneanu a transformat Hotelul Continental în decorul unor portrete memorabile. Cei 380 de actori, regizori, directori de imagine și producători care au călcat pragul TIFF sunt reuniți într-o arhivă vizuală ce documentează contribuția unora dintre cele mai importante nume ale cinematografului contemporan la evoluția festivalului. Realizate în atmosfera aparte a hotelului clujean, imaginile surprind diversitatea și energia comunității internaționale construite în jurul TIFF. Prima clădire electrificată din Cluj, locul de apariție a revistei Gândirea, sediu al Gestapoului și decor pentru ședințele foto TIFF - Hotelul Continental le-a făcut pe toate!

MEET THE ARTIST: JOI, 18 IUNIE, ORA 18:00 - CONTINENTAL

Nefericirea ca stil de viață

Ionuț Mares

În ultimele aproape trei decenii, lumea s-a transformat mult, iar polarizările ideologice s-au acutizat. O perioadă suficient de mare (și de turbulentă) pentru ca un film precum *Happiness* (1998) de Todd Solondz să poată fi supus probei nemiloase a timpului. Publicul de acum e destul de diferit față de cel de la sfârșitul anilor '90. Sunt alte sensibilități. Și cinematografia s-a schimbat. Destui ar spune că s-a cumișit.

Cert e că o revizionare în 2026, pe un ecran mare, a acestui deja clasic al cinematografului american independente merită fie și doar pentru a testa dacă încărcătura sa explozivă, care a șocat multă lume la momentul apariției, e la fel de periculoasă. Aș îndrăzni să pariez că filmul a devenit și mai inconfortabil.

Sigur că titlul simplu ales de Solondz este o supremă ironie. Numai despre fericire nu e vorba aici. Nici nu avea cum, pentru că cinematografia americană independentă, care a avut în acel deceniu o perioadă de glorie (atunci au apărut și s-au consacrat marile nume), și-a făcut un crez din a pre-

Un film despre partea întunecată a societății americane, cu personaje în căutarea unor legături umane sincere

zenta partea mai puțin eroică, uneori de-a dreptul întunecată, a unei societăți pe care Hollywood-ul a fost întotdeauna înclinat să o descrie edulcorat în filmele sale mainstream.

Umorul negru și satira usturătoare din scenariul scris de Solondz însuși sunt puse în valoare de o distribuție polifonică memorabilă și de o mizanscenă ingenioasă. Toate acestea fac ca trecerile de la comic la dezgust - și invers - să fie mereu surprinzătoare. Un film încă seducător prin obrăznicia sa.

**VINERI, 12 IUNIE, ORA 12:30 / CINEMA VICTORIA
DUMINICĂ, 21 IUNIE, ORA 19:30 / CINEMA ARTA CLUJ**

SPIRIT
O REVERENȚĂ ADUSĂ TRANSILVANIEI.
UN OMAGIU ADUS SPIRITULUI ROMÂNESC.

Eu
SUNT
JIDVEI

FR SPIRIT Fetească Regală · Sec
RŞ SPIRIT Rosé · Sec
Ch SPIRIT Chardonnay · Sec

Recomandările lui Mihai Chirilov

„Cinema suferă de o lipsă de tupeu”

Deschis ca-ntotdeauna, directorul artistic al festivalului, Mihai Chirilov, ne-a vorbit despre schimbările din film și societate din ultimii 25 de ani și despre ce filme ar putea alimenta discuția.

Șerban Mark Pop

Anul acesta TIFF împlinește 25 de ani și celebrează aniversarea printr-o selecție specială intitulată 25 Years Later. Ce gânduri ne poți împărtăși atât despre acest sfert de veac, cât și despre selecția adunată pentru a-i celebra?

Întâi de toate, o precizare – pentru că și pe mine mă ia valul, sedus de cifra asta rotundă: ediția este, într-adevăr, a 25-a, dar **TIFF**-ul s-a născut pe 3 iunie 2002, așadar tocmai ce-a împlinit 24 de ani. Sfertul de veac mai poate să aștepte un pic. Dar ce mi-e 24, ce mi-e 25, tot o vârstă ingrată e. Ești destul de matur ca să evoci episoade de la prima ediție – când *Pianista* lui Haneke și *Audiția* lui Mielke zgâlțâiau din temelii un orașel cenușiu și conservator, soldându-se cu leșinuri în serie –, dar încă suficient de tânăr încât să refuzi nostalgia ipohondrică a „bătrânilor care deapănă amintiri”. Așa că, la această ediție aniversară cu numărul 25, propun nu un exercițiu de plâns pe umărul trecutului, ci un pariu polemic cu timpul.

Aruncând o privire în urmă cum nu se poate mai conjuncturală, secțiunea **25 Years Later** readuce în actualitate zece piese grele născute în anul de grație 2001. Ce vremuri! Cinema avea substanță, originalitate, intuiție, splendoare viscerală și, mai presus de orice, *guts*. De la labirintul hipnotic *Mulholland Drive* și enigma schizo cu urechi de iepure din *Donnie Darko* până la fabula absurdă despre război din *No Man's Land* și debutul detonant al lui Cristi Puiu cu *Marfa și banii*, ecranul

pulsa de neliniște și radicalism neîmblânzit. Filmele de atunci aveau curajul să riște totul fără plasă de siguranță sau filtre de protecție. Prin contrast, marea masă a producțiilor contemporane pare blocată într-un limbo aseptice și neimaginativ. Cinema azi suferă de o cronică lipsă de tupeu: e cuminte, previzibil, pe pilot automat, duplicat la nesfârșit dintr-o matrită a conformismului. E tot mai greu să livrezi un program pe măsura reputației noastre de agent provocator, dar, ca să-l parafrazez pe Corneliu Porumboiu (invitat acum cu

Contextul actual este, într-adevăr, unul sensibil, iar realitatea din teren e cumplită și trebuie denunțată, pentru că nu poți separa arta de politică; istoria însă nu se pune pe pauză, iar rolul unui festival e și de a cultiva empatia, dialogul și discernământul prin artă.

o retrospectivă integrală și premiat cu Trofeul aniversar **TIFF.25**), facem și noi festival cum putem. 😊

Că tot vorbim de vârsta festivalului, TIFF continuă cu juriul Teen Spirit, format din persoane mai tinere decât festivalul. Ce ne poți spune despre secțiunea menită junilor și filmele din aceasta?

A avea o secțiune cu filme pentru și despre ei, jurizată chiar de ei, a fost modul nostru de a-i atrage în universul festivalului. Dacă nu le dăm o voce, degeaba ne plângem că cei foarte tineri ne dau cu

seen și-și văd mai departe de ale lor. Lucrul ăsta e valabil nu doar la **TIFF**, ci oriunde în lume. Partea bună e că unii dintre jurații de la ediția pilot au revenit la treabă, după ce anul trecut au dezbătut pasional și cu toată seriozitatea pentru a alege un câștigător – semn clar că le-a plăcut experiența. Și pentru ca experimentul **Teen Spirit** să fie complet, am mers și mai departe și le-am oferit spațiu și sprijin logistic pentru a-și curatoria un program propriu, lăsându-i de capul lor (vorba noului film al lui Tudor Jurgiu) să-și articuleze și

No Man's Land

asume alegerile de evenimente – tocmai pentru a vedea ce-i preocupă cu adevărat pe cei de vârstă lor.

Cât despre filmele din **Teen Spirit** – ele continuă să vorbească despre maturizare, apartenență, descoperirea sexualității, bullying, abuz, violență juvenilă și volatilitatea prietenilor adolescente, dar pentru o radiografie completă a celor zece titluri din competiție te invit să-l interoghezi pe colegul meu responsabil de selecție, Marius Bălănescu.

Personal, am găsit extrem de temerară și de neobișnuită intriga din filmul spaniol *Duminicile*, unde o fată își lasă familia și cunoștințele perplecși când îi anunță că vrea să se călugărească. Religia nu e un subiect tocmai hot în segmentul Gen Z, iar ce e cu adevărat remarcabil în acest film distins cu premiul suprem la Oscarurile iberice este ambiguitatea lui impenetrabilă, refuzul încăpățânat de a demoniza vreuna dintre părți – nici rigiditatea dogmatică, nici confuzia laică.

Dacă 25 Years Later e o secțiune plină de nostalgie, iar Teen Spirit plină de speranță, atunci trebuie să ne îndreptăm și înspre The Pitch Black Anthology, o secțiune formată din cele mai „întunecate” filme posibile. De unde a venit ideea și ce ne recomanzi cel mai mult?

Nostalgia poate fi un cadou otrăvit și speranța moare ultima, dar nici cu umorul nu mergi întotdeauna la sigur – mai ales atunci când el este atât de negru (sau întunecat, cum zici) încât astăzi tinzi să-l etichetezi regulamentar drept *cringe* în loc să i te abandonezi, imun la ultragii. Ideea mi-a venit de la *The Cable Guy*, pe care algoritmul mi l-a strecurat subit printr-o *reel*-urle de pe Instagram. Mi se pare unul dintre cele mai subevaluate și radicale filme mainstream ale anilor '90. Dincolo de deruta din epocă, aceea de a-l vedea

pe Jim Carrey dinamitându-și imaginea de star bancabil cu personajul unui psihopat sinistru și tragic, filmul lui Ben Stiller e de o acuratețe profetică înfricoșătoare. Protagonistul e nu doar un cablist dement, el este unul dintre primii algoritmi din istoria culturii pop și întruchiparea disperării după conexiune umană pe care azi o bifăm zilnic pe rețelele sociale. Într-o epocă dominată de comedii sterile și inofensive, *The Cable Guy* e un monument de umor negru, teribil de inconfortabil, dar și un semnal de alarmă dat cu trei decenii înainte ca ecranele din ce în ce mai mici să ne înghită de tot.

Pentru a măsura proporțiile crizei semnalate anterior și din același spirit polemic, am programat *line-up*-ul din **The Pitch Black Anthology** – o retrospectivă a comediilor negre, scandaloase și a umorului dus la extrem și dincolo de el. Găsim aici clasici ai trecutului gen *Delicatessen*, *Pepi*, *Luci*, *Bom* și multe alte fete, *Farmecul discret al burgheziei*, *Fargo* și *Fericire*, dar și câteva bombe sulfuroase din prezent, ce-i drept mai rare, ca *Trage-i-o lu' fii-miu!* sau *Un băiat cuminte*. Întrebarea e de ce azi nu mai râdem necontrolat și, poate, ușor vinovat așa cum o facem uneori la un priveghi? Răspunsul e simplu și trist: cineștilor le e frică. Într-o lume în care publicul a devenit hipersensibil, gata să se simtă jignit din te miri ce, autorii calcă pe coji de ouă și își temperează preventiv orice avânt comic ireverențios pentru a nu ofensa. Un film ca *Marea*

The Cable Guy

Cinemaul avea substanță, originalitate, intuiție, splendoare viscerală și, mai presus de orice, guts.

crăpelniță al lui Ferreri nu ar mai fi posibil în zilele noastre. Almodóvarul începuturilor e la ani-lumină de Almodóvarul de azi. Fantoma lui Buñuel a ieșit la pensie (doar Jude o mai invocă uneori), iar Todd Solondz tace de zece ani. Am abandonat libertatea de a provoca și de a călca strâmb pentru confortul de a nu deranja pe nimeni.

Tragedia e că acest regres se vede cu ochiul liber în felul în care e astăzi ambalat cinema-ul. Totul a devenit atât de formatat încât limbajul de specialitate (de la synopsis la critica de film) a fost confiscat de o terminologie de lemn, absentă acum 25 de ani. Problema nu sunt temele în sine, ci bifarea lor de rigoare de parcă ar fi jaloane obligatorii de lectură. Astăzi, majoritatea discursurilor despre cinema invocă oportunist și spasmodic cuvinte-cheie precum *identitate*, *diversitate*, *eco-sistem*, *sustenabilitate*, *reziliență*, *intersecționalitate*, *inclusiv*, *subreprezentat*, *transgenerațional*, *safe space*, *(hetero)normativ*, *microagresiune*, *colonial* și obligatoriul *empowerment*. Toți acești termeni funcționează ca niște

parole de acces, semnalând alinierea corectă la un nou marketing ideologic. Primim îndemnuri-rețetă și manifeste bune de pus în rapoarte de activitate în loc de texte cu vi-no-ncoa' și analize estetice și critice cu adevărat scilpitoare.

Cu această antologie întunecată, vă invit să lăsați filtrele la intrare și să (re) vedeți filmele cu mințile de dinainte de marea cumintire.

La fel de întunecată (și poate la fel de controversată) e și mica secțiune compusă în parteneriat cu Film Independent Spirit Awards, anume Always Remember. Ce a inspirat o selecție ce readuce în discuție Holocaustul, mai ales în această perioadă?

Nu consider această mică secțiune la fel de întunecată și nici pe departe atât de controversată. Filme de pretutindeni readuc periodic în discuție Holocaustul – și nu cred că deciziile de programare ar trebui să fie influențate de agenda de moment a lumii. Am zis *da* la propunerea organizației Film Independent (responsabilă de prestigioasele Film Independent Spirit Awards) așa cum am făcut-o și acum câțiva ani cu IICCMER, pentru o selecție de filme trase la tema crimelor comunismului, dintr-unul și același motiv: memoria colectivă se alterează alarmant.

Sicko

Filmele în cauză – documentarul spaniol *Pepi Fandango* și drama maghiară *Orfan* a oscarizatului László Nemes – nu sunt manifeste cu dedicație sau picamere de propagandă, ci veritabile opere artistice, nuanțate, complexe și profund umane. Contextul actual este, într-adevăr, unul sensibil, iar realitatea din teren e cumplită și trebuie denunțată, pentru că nu poți separa arta de politică; istoria însă nu se pune pe pauză, iar rolul unui festival e și de a cultiva empatia, dialogul și discernământul prin artă, nu boicotul de *rigueur* – altminteri alimentezi situații stânjenitoare cum e recentul caz Nadav Lapid (un exemplu nefericit de reacție grăbită și conformism instituțional) sau reacții și vociferări prostești de tipul celor întâmplate la Rotterdam în timpul proiecției cu *Far from Maine*.

Să trecem acum la pilonii festivalului: Competiția Oficială și What's Up Doc?. Ce ți-a stârnit interesul anul acesta? Ce n-avem voie să ratăm?

Cu riscul de a mă repeta, voi spune că am penalizat producțiile *arthouse* standardizate și rețetele obosite de „film de festival”, privilegiind flirtul, ba chiar orgia, cu filmul de gen. Mi se pare o mișcare înfinit mai temerară

Dacă nu le dăm o voce, degeaba ne plângem că cei foarte tineri ne dau cu seen și-și văd mai departe de ale lor.

și mai stimulantă din partea unor cinești aflați la început de drum. Dacă există o fibră invizibilă care conectează filmele din **Competiția Oficială**, ea ține de o anume claustrofobie existențială. Majoritatea personajelor sunt captive în sisteme rigide sau disfuncționale – fie ele familiale, sociale sau ideologice – din care încearcă să se scoată cu disperare.

Imaginează-ți acum un soi de joc Jenga în care fiecare film e o piesă. De rezistență. Împreună, ele stau în picioare, deși fricțiunea e palpabilă. Dacă scoți una, pică tot. Această structură de risc e semnătura competiției din acest an – nu o unitate tematică politicoasă și previzibilă, ci o tensiune limită între limbaje cinematografice și națiuni care, în mod normal, n-ar coexista în același bloc. De neratat ar fi melodrama canceroasă din *Sicko*, pentru felul cinic în care-ți trage preșul de sub picioare atunci când își arată adevărata față; narațiunea rocambolescă din *Regele Soare*; mixul improbabil, dar seducător, de genuri din suprealista fantezie

thailandeză *O fantomă utilă*; aerul de Porumboiu mucalit și *deadpan* din basmul cinefil argentinian *Se face zi*; nu în ultimul rând, parabola politică deghizată în farsă demnă de un Lanthimos din maghiarul *Aici mă simt acasă* – deși cred că toate cele 12 filme ascund în ele o trapă – emoțională, narativă, stilistică – în care chiar și cel mai versat spectator va cădea pe nesimțite în gol.

Cât despre competiția **What's Up, Doc?**, asamblată de colega mea Crăița Nanu, ea rămâne un caleidoscop atipic, în răspăr cu propunerile formate ale altor festivaluri, un teritoriu în care interogările

inconfortabile nu sunt sacrificate în favoarea poziționărilor corecte, lăsând finalmente loc pentru adevărul uman, cu bunele și relele lui. De neratat mi se par *Bouchra*, un *coming-out* sensibil transformat original într-o animație cu coiți, visceralul *Hex* (povestea unei trupe feminine de heavy metal care face de rușine toate glumele la adresa feministelor) și abisul politic din *Gardi-enii din Seul*, un documentar jurnalistic exploziv despre instituirea Legii Marțiale în Coreea acum doi ani – o aver-tizare brutală despre cum Istoria riscă să se repete.

De la pilonii festivalului, la pilonii cinemaului. Almodóvar. Jude. Mads Mikkelsen, dacă includem și actori. Cum arată noile lor filme? Ce alți „gri” pot/trebuie văzuți la TIFF anul acesta?

Noul Almodóvar, *Un Crăciun amar*, e frate bun cu *Durere și glorie* și are aceeași autoreferențialitate dulce-amară – va fi cu siguranță un hit pentru cei care nu văd într-un film o experiență singulară, ci o piesă din acel *puzzle in-progress* care e opera unui cineast iconic. Radu Jude revine la TIFF cu nu mai puțin de trei filme, printre care drăcia de *Dracula* și *Jurnalul unei cameriste*, proaspăt proiectat la Cannes, o melodramă doar în aparență mai cuminte decât coroziva și mereu imprevizibila lui filmografie recentă. Mads e înnebunitor de bun în *Ultimul viking*,

Aici mă simt acasă

The Shadow's Edge

o comedie nordică mai neagră decât un diagnostic fatal. La peste 70 de ani, Jackie Chan e în continuare spectaculos de agil și câștigă la puncte în fața Inteligenței Artificiale într-un *action* irezistibil, *The Shadow's Edge*, care îmi doream să nu se mai termine când l-am văzut la Rotterdam. Emma Thompson e neașteptat de cool într-un thriller hibernal pe viață și pe moarte (*Gerul morții*). Italianul Gabriele Muccino își trimite eroii melodramei despre infidelitate într-un Tanger colorat și solar, dar twist-ul sumbru din finalul *Lucrurilor nespuse* te lasă mut. Actorul principal din *Maspalomas* a primit un binemeritat Premiu Goya de interpretare masculină într-o poveste emoționantă despre coming-out la senectute. Irlandezul Jim Sheridan revine cu un thriller inedit inspirat după un caz real și modelat după 12 oameni furioși, iar *Re-constituirea* e filmul perfect pentru vremurile bipolare pe

de dans *Noi doi, în mișcare*; François Ozon livrând o adaptare perfectă, cu un strop de îndrăzneală, după *Străinul* lui Camus; splendida Carmen Maura – cea din vechiul *Pepi...*, dar și din favoritul publicului de la Veneția, *Strada Malaga*; regizorul Ben Wheatley – acest terorist de geniu al *underground*-ului britanic – și noul lui SF *Bulk*, un *indie low-budget* despre multivers și paranoia, făcut cu puțini bani și multă anarhie; și evident, Marilyn, la centenar și în închiderea **TIFF**-ului, cu *Unora le place jazz-ul*.

Acum, să vorbim puțin și despre ZFR (Zilele Filmului Românesc) și Ziua Maghiară. Cum arată filmele vecinilor noștri? Cum se aseamănă cu cele românești? Ce le diferențiază?

Ziua maghiară e concepută de ani buni de colegul meu Zágoni Bálint – care face o radiografie excepțională a cinematografului vecinilor noștri.

Ce știu e că doi dintre favoriții mei absoluți de anul trecut, deja menționatul *Aici mă simt acasă* și țicneala ineluctabilă a lui Pálfi György, *Găina*, nu

au rival în filmul românesc actual. Pentru fiecare dramă realistă în care cele două cinematografii se întâlnesc, există perle ca acestea două pe care mi-aș dori să le văd și în producția autohtonă. Bașca,

ambele filme sunt realizate în regim 100% independent, fără niciun sprijin financiar de la stat.

Despre **ZFR**, o să zic acum doar că e anul debuturilor (nu mai puțin de 9 din 11 filme în competiția **ZFR**), al actorilor care se lansează în regie și al filmelor de ficțiune (după mulți ani în care documentarele le-au luat fața) – chit că favoritul meu personal din tot programul **ZFR** este tot un documentar, *Pionul lui Lenin* de Dragoș Turea, coprodus cu Republica Moldova. Voi reveni pe larg cu recomandări din programul românesc săptămâna viitoare.

Desigur, niciun TIFF n-ar fi complet fără un Focus, de data asta Focus Olanda. Ce te inspiră cel mai mult la această cinematografie?

Îmi place că cinematografia olandeză contemporană refuză cu încăpățănare

două filme cult din istorie: terifiantul *Disparația* (George Sluizer), preferat absolut al lui Kubrick, și scandalosul *Așii* (Paul Verhoeven).

În încheiere, vreau să te invit într-o zonă fierbinte, pornind de la filmul de deschidere, 3 zile în septembrie, și recent premiul Fjord, care au stârnit discuții ample despre rolul criticii de film. Ce ai vrea să adaugi pe acest subiect și ce filme crezi că ar putea desăvârși discuția în selecția de anul acesta?

Că e de bun-simț să scrii în cunoștință de cauză, nu să dai verdicte fără să fi văzut filmul. E o meteahnă veche, accentuată fatal în era reacției imediate de pe rețelele sociale, care nu face decât să expună goana după atenție și prejudecățile unui spirit altminteri liber și *open-minded*, cum mi se pare că ar trebui să fie un critic de film.

Fjord

tonul solemn și prețios care a contaminat o mare parte din cinema-ul vest-european recent. Olandezii vin cu o ironie tăioasă, de tip *deadpan*, incursiuni curajoase în zona filmului de gen și o îndrăzneală extrem de revigorantă.

Dovadă sunt curajul sinucigaș și franchețea sexuală din *Gol goluț*, haosul inventiv din *Când ai o mamă* (perfect calibrat cu meniul de comedie neagră din program) și misterele stranii din thrillerul *În lanul de trestii*. În plus, profităm de acest Focus pentru a aduce pe ecran mare

Orice grilă de lectură și analiză e permisă, câtă vreme e solid argumentată și nu uiți să spui ceva și despre film, fără a-l povesti excesiv, disecându-i textul, forma, estetica, regia etc. – cum nu s-a întâmplat în majoritatea cronicilor pe care le-am citit la *Fjord*, preocupate în special de conformism tematic, utilitate socială și poziționare corectă, și scrise parcă de la înălțimea unui tribunal ideologic. Mi-ar plăcea să mă înșel, dar cred că multe dintre filmele din **The Pitch Black Anthology** sunt pasibile de aceeași soartă. ■

Nostalgia poate fi un cadou otrăvit și speranța moare ultima, dar nici cu umorul nu mergi întotdeauna la sigur.

care le trăim, în care nimeni nu mai ascultă pe nimeni, iar gândirea analitică și rațională e victimă din oficiu.

Pe *fast forward*: Juliette Binoche, de-o fizicalitate fascinantă în documentarul

NO LIMIT

Înceiere – așteptând speranța

Anais Dragu

Michał Marczak revine

după un deceniu cu *Closure*, un film visceral și profund uman, care estompează granițele dintre documentar, ficțiune și thriller true crime. În centrul poveștii se află Daniel, un tată al cărui fiu, Kris, a dispărut fără urmă. Ultimele imagini cu băiatul provin de la o cameră de supraveghere amplasată pe un pod peste Vistula. De atunci, Daniel și-a dedicat viața căutării, petrecând nenumărate zile pe o barcă cu motor de-a lungul malurilor râului, în speranța de a găsi fie trupul fiului său, fie dovezi că acesta este încă în viață.

Reportaje de televiziune, acoperire senzaționalistă, speculații online

și nenumărate presupuse apariții transformă o tragedie privată într-un mister public. Marczak integrează difuzări TV, interviuri cu locuitori, dezvăluind modul în care un caz de persoană dispărută se poate transforma într-o narațiune colectivă asupra căreia societatea își proiectează temerile, dorințele și credințele.

Filmat pe parcursul unui an și a peste șaptezeci de zile de filmare, *Closure* urmărește atât căutarea fizică, cât și transformarea interioară a protagonistului. Din punct de vedere vizual, evidențiază virtuozitatea caracteristică lui Michał Marczak atât ca regizor, cât și ca director de imagine. Combi-

Un documentar despre incertitudine și imposibilitatea de a renunța, care depășește convențiile genului true crime.

nând cadre intime surprinse din mână cu imagini ample realizate cu drona, filmul transformă Vistula într-un peisaj psihologic tulburător. Cinematografia imersivă și montajul meticolos dau naștere unei opere care se simte simultan observațională și cinematografică, ancorată în realitate, dar încărcată de

tensiunea și forța emoțională specifice ficțiunii. *Closure* este, în ultimă instanță, o meditație asupra puterii speranței – și asupra prețului pe care îl presupune agățarea de ea.

**VINERI, 12 Iunie, ORA 19:30 / CINEMA ARTA CLUJ-NAPOCA
DUMINICĂ, 21 Iunie, ORA 14:45 / UNIVERSITATEA SAPIENTIA**

SUPERNOVA

Dragoste pe timp de război – geografia apropierii

Andreea Ghica

Războiul distruge, nimicește, desparte, dar, în același timp, poate să unească. Când loviturile transformă orașul Aleppo în ruine, un cameraman sirian lasă aparatul jos și fuge pentru a-și salva semenii. Îl cheamă Abd Alkader Habak și documentează războiul din Siria. La mii de kilometri distanță se află Janay Boulos, o jurnalistă libaneză stabilită la Londra, care primește de la Abd Alkader imagini de pe teren pentru a fi difuzate de BBC. Relația lor profesională se transformă într-o poveste de dragoste, documentată pe parcursul a treisprezece ani cu filmări personale, înregistrări și mesaje.

Printre imagini de pe front și ani de așteptare, un cameraman sirian și o jurnalistă libaneză compun, cadru cu cadru, o arhivă a tandreții.

La prima vedere, ar putea părea un documentar despre războiul sirian. În realitate, el funcționează ca un jurnal vizual, profund uman, care vorbește despre un subiect mai puțin accesibil: oamenii din

interiorul lui. Oameni reali, părinți, frați, bunici, prieteni surprinși în cotidianul necosmetizat, printre bombe, sirene, ruine și praf.

Poate cea mai interesantă caracteristică formula este că documentarul folosește distanța ca principiu narativ, iar îndrăgostiții devin precum păsările care migrează pentru a ajunge mai aproape una de cealaltă. Cu o încăpățănare ieșită din comun, dar atât de încurajatoare și de reprezentativă pentru noile generații, cei doi oferă umanității o lecție: doar iubirea și prietenia te fac să îți întinzi aripile și să îți porți reziliența ca pe cea mai mare victorie posibilă.

**VINERI, 12 Iunie, ORA 20:00 / VICTORIA CINEMA
LUNI, 15 Iunie, ORA 10:00 / CINEMA ARTA**

SUPERNOVA

Un poet

Inimă de artist, destin de șomer

Louisa Miclăuș

„Fiecare poet este un zeu”, se laudă într-o noapte columbianul Oscar Restrepo

(Ubeimar Rios), într-un echilibru instabil pe marginea trotuarului. Alcoolemia îi scipește în picuri pe frunte, iar lângă el tovarășii sunt angrenați în învârteli financiare. Când cortina ebrietății cade, tragicomedia regizorului Simón Mesa Soto ne arată cum timpul și capitalismul devin cei mai aprigi dușmani ai unui artist.

Película, laureată cu Premiul Juriului în secțiu-

nea *Un Certain Regard* la Cannes, evită atât romanțizarea poetului ratat, cât și demonizarea lui. Conturează, însă, imaginea tandră a unui bărbat care nu reușește să se ridice la nivelul propriilor ambiții. Cu doar două volume publicate în tinerețe și ajuns acum să trăiască din pensia propriei mame, este de la sine înțeles că Oscar nu prea are veleități de zeu.

Mustărilor celor din jur se amplifică, iar protagonistul

Un poet trecut de prima tinerețe descoperă șansa unei glorii întârziate într-o elevă talentată.

se vede nevoit să iasă din penumbra melancoliei și să se angajeze ca profesor de filosofie. Având creta într-o mână și sticla de băutură în cealaltă, Oscar o întâlnește pe Yurlady (Rebeca Andrade), o elevă modestă care își ordonează lumea interioară în versuri. Bărbatul vede în față

trenul faimei pe care el l-a ratat și începe să o infiltreze în cercuri literare – dar cât loc mai poate rămâne pentru poezie printre familie, utilități și chiar unghii cu gel?

VINERI, 12 IUNIE, ORA 15:30 /

CINEMA VICTORIA

DUMINICĂ, 21 IUNIE, ORA 10:45 /
CERCUL MILITAR

URSUS
Cinephilus

**UN FESTIVAL
PE GUSTUL TĂU,
ȘI O BERE
PE FILMUL TĂU**

**BARLOGUL
URSUS**
BERĂRIE ARTIZANALĂ

URSUS BLACK
DUSY INTENS
5% VOL. ALCOHOL

URSUS NEFILTRATĂ DE GRAU
DUSY RACONITIC
5.5% VOL. ALCOHOL

URSUS IPA
DUSY BOGAT
5.5% VOL. ALCOHOL

**AFLĂ CE SE ÎNTÂMPLĂ ÎN SPATELE SCENEI BERILOR DE SPECIALITATE.
ÎNTR-O VIZITĂ LA MICROBERĂRIA URSUS, PE CALEA MĂNĂȘTUR 2-6, CLUJ-NAPOCA**

Balearic & 18 Găuri spre Paradis – s-au aprins moștenitorii

Tamara Văscu

Când alăturăm două surori cu valori diferite, un conac moștenit și un incendiu iminent, primim mугurele unei povești care merită văzută de două ori.

Două filme care, deși par dezvoltate din același eveniment, se remarcă fiecare prin stilul experimental, în cazul lui *Balearic* în regia lui Ion de Sosa și prin personajele puternice din *18 Găuri spre Paradis* al lui João Nuno Pinto. La o primă descriere, ambele filme spun aceeași poveste; o familie de noi burghezi, îmbogățiți prin moștenire, este prinsă în vechiul conac părintesc de focul viu care înghite tot în jurul lor.

Balearic are un început în forță, care, la prima vedere poate sugera un altfel de parcurs narativ. Patru tineri, proaspăt absolvenți de liceu, sunt surprinși în drum spre plajă de o nouă vilă construită, aparent

goală. Cuprinși de curajul adolescentin, se aventurează în explorarea proprietății când, de nicăieri, trei câini de pază o atacă pe una dintre fete. Narațiunea se mută brusc, abandonând în plin haos cei patru adolescenți.

Într-o vilă din aceeași zonă, o familie sărbătorește venirea verii printr-o petrecere opulentă, cu paella, sculpturi în gheață și momente artistice. Cele două moștenitoare intră într-o competiție pentru conacul bătrânului tată, deși pare că niciuna nu ar avea câștig de cauză.

În mijlocul sărbătorii, participanții la cheful posh observă în distanță un nou focar de incendiu. Elicopterele de stingere a focului străpung liniștea, dând speranța

că o vor salva pe fata rănită de la câteva vile distanță.

18 Găuri spre Paradis are un început mai franc, explorează același fir narativ al unei familii înstărite care s-a adunat la vechea vilă

părintească înainte s-o vândă. Tipologia celor două surori și neînțelegerile dintre ele revin, de această dată, într-o altă formă: Francisca nu se poate desprinde de amintirile din casa copilăriei, Catarina nu mai vrea să investească într-o proprietate în derivă.

Focul, din nou un personaj principal, mai prezent decât în *Balearic*, se apropie cu o forță și mai amenințătoare și îi sechestrează pe petrecăreți între granițele lui.

João Nuno Pinto aduce în filmul lui și un al doilea punct de interes narativ, urmărind-o pe Susana, fiica uneia dintre angajatele familiei, bolnavă și amenințată de iminenta vânzare a terenului. În încercarea de a-și salva mama, Susana devine eroul brutal al situației.

Cele două filme, deși par coapte la același foc, se individualizează prin suflul personal al regizorilor și specificul cultural al țării producătoare. Este stimulant de urmărit parcursul acestui duo cinematografic, un déjà-vu plăcut, care te menține surprins.

BALEARIC

VINERI, 12 IUNIE, ORA 22:15 /

SAPIENȚIA;

DUMINICĂ, 14 IUNIE, ORA 10:45 /

CERCUL MILITAR

18 GĂURI SPRE PARADIS

VINERI, 19 IUNIE, ORA 17:15 /

SAPIENȚIA;

DUMINICĂ, 21 IUNIE, ORA 12:00 /

CINEMA ARTA

25 YEARS LATER

Wit – ultima notă de subsol

Andreea Ghica

Există ceva profund iro-

nic în premisa lui *Wit*: Vivian Bearing (Emma Thompson), profesoară universitară, și-a petrecut toată viața analizând textele altora. Când este diagnosticată cu cancer ovarian în stadiu avansat, rolurile se inversează. Ea nu mai interpretează lumea, ci lumea o interpretează pe ea.

Adaptat după piesa lui Margaret Edson, filmul regizat de Mike Nichols transformă spitalul într-un spațiu care seamănă surprinzător de mult cu o universitate. Dar studenții sunt înlocuiți de medici care o tratează pe Vivian mai degrabă ca pe un caz interesant decât ca pe un

om, iar pentru ea însăși, boala devine o problemă intelectuală care trebuie înțeleasă.

Tocmai de aceea, Nichols evită sentimentalismul clasic. El nu este interesat de lupta cu boala, ci de felul în care intelectul încearcă să negocieze cu ceva ce nu poate controla. Vivian răspunde diagnosticului așa cum a răspuns mereu

vieții: analizând, comentând, interpretând, în timp ce umorul ei sec funcționează ca ultimă formă de apărare.

Vizual, filmul păstrează austeritatea teatrului din care provine: coridoare albe, saloane impersonale și lumină clinică. Ele elimină orice posibilitate de evadare și transformă spitalul într-un

Pe măsură ce corpul i se destramă, Vivian Bearing se confruntă cu o întrebare fără răspuns: cum împaci luciditatea cu neputința?

spațiu în care intelectul își descoperă propriile lui limite. În acest sens, *Wit* rămâne una dintre cele mai lucide reflecții cinematografice despre limitele cunoașterii și vulnerabilității umane.

**VINERI, 12 IUNIE, ORA 19:30 / CINEMA MĂRĂȘTI
LUNI, 15 IUNIE, ORA 21:00 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR**

Votează filmul care merită Premiul Inimii la TIFF

Transilvania International Film Festival Cluj-Napoca 12–21.06.2026

TIFF.25

vodafone

LUNĂ PLINĂ

Gaua

Sau „The Monstrous Feminine” în folk horror

Adda Mihăescu

„Noaptea o să-ți intre pe ochi”, prezice soțul Kattalinei (Yune Nogueiras) văzând-o la fereastră, după un prolog care descrie noaptea („gaua”) drept timpul în care cei care părăsesc casa se predau inevitabil lui Gaueko, sau „Noaptea însăși.” Până în primul intertitlu (următoarele marcând un nou unghi al aceleiași proaspete bărfe sătești), deja anticipăm vrăjitoarele. Și ele, întregul sabat de femei nesupuse, și alăturarea altor tertipurii ale folk horror-

ului, cum sunt Inchiziția, arderea suspectilor, fenomenele de posesie, lumânarea roșie, preotul deviat sau sexualitatea disidentă, dau impresia, chiar dacă prematură, că filmul riscă să devină repetitiv, dincolo de cadrele nocturne aproape picturale.

De fapt, întocmai stilizarea excesivă, redundanța narativă și îngroșarea deliberată a clișeului formează o aură de basm negru atent totuși la

markerii vremii, cum este și chelia în creștetul capului ca însemn al celibatului. *Gaua* nu este, însă, un horror de văzut pentru încrengături structurale, ci mai degrabă unul care absoarbe prin deliciul unui folclor mai puțin cunoscut, oferind chiar și „rețeta” pe pași a ritualului de izgonire a unor Etxekoak –

spirite de-ale casei. Iar când ne gândim la reprezentarea tradițiilor basce pe harta cinematografului horror, dacă nu ne gândim la *Gaua*, cel mai probabil ne gândim tot la regizorul Paul Urkijo Alijo.

VINERI, 12 IUNIE, ORA 18:15 / CERCUL MILITAR
DUMINICĂ, 14 IUNIE, ORA 14:45 / UNIVERSITATEA SAPIENTIA

După modelul poveștilor de tavernă, Gaua apelează la mitologia bască pentru a reafirma Pericolul în timpul Inchiziției: femeia neconformă.

25 YEARS LATER

No Man's Land

În tranșeele absurdului

Andreea Ghica

La mai bine de două decenii de lansare, *No Man's Land*-ul lui Danis Tanović rămâne una dintre cele mai amare reflecții cinematografice asupra războiului contemporan, cu o premisă deopotrivă comică și tragică: doi soldați din tabere adverse, bosniacul Čiki și sârbul Nino, ajung blocați într-o tranșee neutră. Alături de ei se află un al treilea biet soldat, condamnat să zacă pe o mină care poate exploda la cea mai mică mișcare.

De aici, Tanović construiește un veritabil *Așteptându-l pe Godot*: personajele sunt captive într-o situație imposibilă, aștep-

tând un deznodământ care nu mai vine. Când, în sfârșit, ofițerii ONU și presa globală apar, soldații respiră ușurați,

dar cum filmul (premiul Oscar pentru cel mai bun film străin) nu își propune o rezolvare facilă, salvarea lor este transformată într-un circ mediatic, care arată cu câtă superficialitate poate fi tratată suferința umană.

Doi soldați intră într-o tranșee. Nu e un banc, ci începutul unei negocieri despre cine a pornit războiul și cine va ieși viu din el.

Vizual, filmul impresionează prin simplitate: tranșeea îngustă, cerul semiluminat și coloana sonoră plină de sunete naturale creează o atmosferă claustrofobică. Nu există scene spectaculoase în sens exploziv, ci multă așteptare, nepu-

tință și dialoguri care arată că soldații nu sunt decât niște victime ale sistemului.

Pentru Tanović, nu contează cine câștigă sau cine are dreptate. Să găsești sens într-o situație lipsită de sens devine la fel de tragic precum războiul însuși. Și tocmai asta face ca scenariul său să fie atât de actual și astăzi.

VINERI, 12 IUNIE, ORA 20:30 / CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR
SĂMBĂTĂ, 20 IUNIE, ORA 19:30 / CINEMA MĂRĂȘTI

TIFF Team

Astăzi: Renate Roca-Rozemberg, Coordonator PR

La ediție aniversară, punem un reflector și pe cei din echipa care a făcut și face posibil tot ce înseamnă **TIFF**: cine sunt (o parte) dintre ei și care e filmul lor la **TIFF**.

Ruxandra Predescu

Cine ești, ce-ai făcut și ce faci la TIFF, de câți ani și de ce?

Sunt Renate, fac PR, am făcut PR și, cel mai probabil, voi mai face PR la **TIFF**, din 2003 tot asta mi se întâmplă. De ce? Nu mă pot abține, deși, recunosc, de câțiva ani mă tentează foarte tare să îmi schimb rolul în festival. Sper să am curajul (și eu, și șefii mei) să facem schimbarea asta măcar pentru o ediție.

Dacă TIFF ar fi un film, ce titlu i-ai da și ce gen ar fi?

Don't Look Back in Anger. Glumesc. *Sweet Surrender*. Încerc să nu mă mai opun haosului și să iau ce e bun din el. Mă ajută mult și colegii.

Dacă zic TIFF, care e primul cuvânt care-ți vine în minte?

Dar prima imagine?

Prieteni. Oameni care au rămas în viața mea fără ca neapărat să mai lucrăm împreună, pe care nu mi-e frică să-i sun și să le cer ajutorul chiar dacă poate vorbim odată la 4 ani.

Prima imagine e asta: Cinema Florin Piersic (sau

Renate Roca-Rozemberg

Republica, așa cum se numea când a început **TIFF**). Aveam birouri pe culoare, geamurile erau crăpate și trăgea un curent teribil. Mă gândeam că poate un geam am spart chiar eu când am „forțat”

intrarea la „Declarație de dragoste”, în 1985.

Care e ritualul tău preferat la Cluj în timpul TIFF?

Paharul de prosecco / vin băut pe de-ascunselea, în spatele

Dintre toate proiectele la care lucrez de mulți ani, acesta e locul în care am cunoscut cei mai faini oameni și mi-am făcut cei mai mulți prieteni.

statuul lui Matei Corvin, la gala de deschidere, cu Cristi H și Oana G. Kind reminder, Cristi, anul ăsta mi-ești dator cu un brand premium.

Dacă am face o capsulă a timpului pentru echipa TIFF50, ce ai pune în ea și de ce?

Plasturi pentru viitorul PR, oricine vei fi tu! Crede-mă, nicio tehnologie a viitorului nu va reuși să te scape de umflăturile și rănile de la picioare pe care le faci, de la gala de deschidere până la cele 48 de ture de urcat & coborât treptele la teatru. ■

TIFF.25

Casa de Cultură a Studenților

Miercuri, 17 iunie
18:30

O BIJUTERIE AVANGARDISTĂ PE MUZICA ELECTRO SEMNATĂ GOLAN

MEANDRE

r. Mircea Săucan, 1967

Muzică live:
Golan (Electro Acoustic) (RO)

CINE CONCERT

CU SPRIJINUL:

BILETE PE: TIFF.EVENTBOOK.RO | TIFF OFFICIAL APP
TIFF.RO

Chirilov's Recommendations

"Cinema Is Suffering from a Lack of Guts"

Open as always, the festival's artistic director, Mihai Chirilov, spoke to us about the changes in film and society over the past 25 years, and about the films that could fuel the conversation.

Șerban Mark Pop

This year, TIFF is turning 25 and celebrating its anniversary with a special selection titled 25 Years Later. What thoughts can you share with us regarding both this quarter-century milestone and the lineup put together to commemorate it?

First of all, a quick clarification - because I, too, get caught up in the hype of a round number: this is indeed the 25th *edition*, but TIFF was born on June 3, 2002, so it has actually just turned 24. The quarter-century mark will have to wait just a little bit longer. But whether it's 24 or 25, it's still an awkward age. You are mature enough to recall episodes from the very first edition—when Haneke's *The Piano Teacher* and Miike's *Audition* shook a gray, conservative little town to its core, resulting in a series of fainting spells—yet still young enough to refuse the hypochondriac nostalgia of „old-timers spinning old yarns.” So, for this 25th anniversary edition, I propose not an exercise in weeping over the past, but a polemical gamble with time.

Taking a look back - in perfect sync with the occasion - the **25 Years Later** section revives ten heavyweight winners born in the grace year of 2001. What times those were! Cinema had substance, originality, intuition, visceral splendor, and, above all, guts. From the hypnotic labyrinth of *Mulholland Drive* and the bunny-eared schizo enigma of *Donnie Darko*, to the absurd war

fable *No Man's Land* and Cristi Puiu's explosive debut *Stuff and Dough*, the screen pulsed with anxiety and untamed radicalism. Films back then had the courage to risk everything without a safety net or protective filters. By contrast, the vast majority of contemporary productions seem stuck in an aseptic and unimaginative limbo. Today's cinema suffers from a chronic lack of nerve: it is well-behaved, predictable, running on autopilot, endlessly duplicated from a mold of conformity. It's becoming increasingly difficult to deliver a program that lives up to our reputation as an *agent provocateur*, but to paraphrase Corneliu Porumboiu (who is featured this year with a complete retrospective and honored with the TIFF.25 Anniver-

sary Trophy), we make a festival the best we can.

Speaking of the festival's age, TIFF continues with the Teen Spirit jury, made up of individuals younger than the festival itself. What can you tell us about this section geared toward youth and the films within it?

Having a section with films for and about them, judged by them, was our way of drawing them into the festival universe. If we don't give them a voice, there's no point in complaining that the younger generation leaves us on „read” and goes about their business. This holds true not just at TIFF, but anywhere in the world. The good news is that several jurors from the pilot edition have returned to the job after debating passionately

Cinema had substance, originality, intuition, visceral splendor, and, above all, guts.

and with utmost seriousness last year to choose a winner - a clear sign that they loved the experience. To push the **Teen Spirit** experiment even further, we provided them with the space and logistical support to curate their own program, leaving them „on their own” (to borrow the title of Tudor Jurgiu's new film) to articulate and own their choices - precisely to see what truly preoccupies people their age.

As for the films in **Teen Spirit** - they continue to tackle coming-of-age, belonging, discovering sexuality, bullying, abuse, juvenile violence, and the volatility of teenage friendships. However, for a complete breakdown of the ten titles in competition, I invite you to interrogate my colleague responsible for the selection, Marius Bălănescu.

Personally, I found the premise of the Spanish film *Sundays* extremely bold and unusual, where a girl leaves her family and acquaintances bewildered by announcing she wants to become a nun. Religion isn't exactly a hot topic among Gen Z, and what is truly remarkable about this film—which won the top prize at the Spanish

Sundays

Oscars - is its impeccable ambiguity and its stubborn refusal to demonize either side: neither dogmatic rigidity nor secular confusion.

If 25 Years Later is a section full of nostalgia and Teen Spirit is full of hope, then we must look toward The Pitch-Black Anthology, a section made up of the „darkest” films possible. Where did the idea come from, and what do you recommend most?

Nostalgia can be a poisoned chalice and hope dies last, but humor isn't always a safe bet either - especially when it is so black (or dark, as you say) that today people tend to textbook-label it as *cringe* instead of surrendering to it, immune to outrage. The idea came to me from *The Cable Guy*, which the algorithm suddenly slipped into my Instagram Reels. I think it's one of the most underrated and radical mainstream movies of the '90s. Beyond the confusion of the era - seeing Jim Carrey blow up his bankable star image by playing a sinister and tragic psychopath - Ben Stiller's film is terrifyingly prophetic. The protagonist is not just a lunatic cable guy; he is one of the first algorithms in pop culture history and the embodiment of the

desperate craving for human connection that we now log daily on social media. In an era dominated by sterile and harmless comedies, *The Cable Guy* is a monument to dark humor - terribly uncomfortable, but also a warning sign flashed three decades before increasingly smaller screens swallowed us whole.

To measure the proportions of this crisis, and out of that same polemical spirit, I programmed the line-up for **The Pitch-Black Anthology** - a retrospective of black, scandalous comedies and humor pushed to the extreme and beyond. Here we find past classics like *Delicatessen*, *Pepi, Luci, Bom and Other Girls on the Heap*, *The Discreet Charm of the Bourgeoisie*, *Fargo*, and *Happiness*, alongside a few sulfurous gems from the present - admittedly rarer - like *Fuck My Son!* or *Good Boy*. The question is: why don't we laugh uncontrollably anymore, perhaps with a slight hint of guilt, the way we sometimes do at a wake? The answer is simple and sad: filmmakers are afraid. In a world where audiences have become hypersensitive, ready to take offense at the slightest thing, auteurs walk on eggshells and preemptively tone down any irreve-

rent comic impulse so as not to offend. A film like Ferreri's *La grande bouffe* would no longer be possible today.

Early Almodóvar is light-years away from the Almodóvar of today. Buñuel's ghost has retired (only Jude still invokes it occasionally), and Todd Solondz has been silent for a decade. We have traded the freedom to provoke and misbehave for the comfort of not bothering anyone.

The tragedy is that this regression is visible to the naked eye in the way cinema is packaged today. Everything has become so formatted that specialized language (from synopses to film criticism) has been hijacked by a wooden terminology that was nowhere to be found 25 years ago. The issue is not the themes themselves, but their mandatory box-checking,

Mulholland Drive

Nostalgia can be a poisoned chalice and hope dies last, but humor isn't always a safe bet either.

as if they were compulsory reading milestones. Today, the majority of film discourse opportunistically and spasmodically invokes buzzwords like *identity*, *diversity*, *ecosystem*, *sustainability*, *resilience*, *intersectionality*, *inclusive*, *underrepresented*, *transgenerational*, *safe space*, *(hetero)normative*, *microaggression*, *colonial*, and the obligatory *empowerment*. All these terms serve as mere passwords, signaling the correct alignment with a new ideological marketing. Instead of engaging prose and truly brilliant aesthetic and critical analysis, we are fed cookie-cutter exhortations and manifestos tailor-made for corporate activity reports.

With this dark anthology, I invite you to leave your filters at the door and (re)watch these films with the mindset from before the Great Taming. ■

Scan the QR code to read the full version of the interview on the AperitIFF website.

3 Days in September

When Reality Goes Off the Rails

Ion Indolean

3 Days in September,

Tudor Giurgiu's latest film, starts from an apparently simple situation: one evening, a woman finds out something that shakes her relationship and forces her out of a familiar path. But from the moment Bianca (Andreea Vasile) starts running away, this is no longer just a reaction to shock, but the beginning of a separation. She is followed in real time, in a one-shot film that turns Eforie Sud into a territory of chaos, strange encounters and truths that emerge before they can be put into words.

Tudor Giurgiu tells **AperiTIFF** that everything began with the desire to tell a story centered on a female character, but also with the attraction toward a concrete, slightly decayed world, difficult to capture through tourist clichés. Eforie Sud, especially at the end of the season, has, as he puts it, "a broad, decayed charm, of a place that

was once something else." It is neither Mamaia Nord, with its cosmopolitan vibe, nor Vama Veche, with its already mythologized coolness, but a resort where you come across the man with the small piano, the widow, the little tourist train, the weddings, the buses turned into accommodation spaces, and people who seem to belong to another time. "It's a world you don't imagine, you don't know exists." It is precisely this world that gives the film its ground, anchoring it in an unsettling concreteness.

actors who appeared in one place and then had to be quickly moved somewhere else, minibuses taking extras from one point to another, while the camera could not stop." One take was ruined, for instance, because Emilia Popescu, inside a hotel with thick walls, lost the signal exactly when she was supposed to answer a video call. In such a film, chance must seem alive but be controlled to the second.

Total trust in the actors

This is where the actors' work becomes crucial. Giurgiu speaks about "autonomous actors," without whom such a project would not have been possible. In a one-shot film, the director no longer has the luxury of fixing things in the editing room. Rehearsals set the route, the rhythm and the cues, but once the camera starts rolling, the actors are left alone with the truth of the moment.

A one-shot journey through Eforie Sud, in which a woman's escape becomes a form of separation, while the chaos of one night brings to light truths that are hard to name.

An invisible choreography

The construction, however, was far from improvised. The initial plan, the director says, was to work with a team of 30-40 people, which eventually grew to around 60, once the extras, the sound, the camera route and the background movement required a much larger organization. There were "17 lavalier microphones, several frequencies,

For **AperiTIFF**, protagonist Andreea Vasile describes Bianca's journey with great passion, precisely through this impossibility of immediately rationalizing what is happening to her. Separations, she says, often begin before they can be named. Bianca has no plan, no time to think; her actions are triggered by emotion and by her body. "The analysis comes later," the actress says. During that night, the truth lies in rushed, imperfect, chaotic, undisguised reactions.

That is why Bianca does not move in an orderly way through shock, anger, shame, confusion or liberation. Everything comes all at once. For such a tour de force, the actress's challenge was not to build visible psychological steps, but to avoid smooth-

ing anything over playing conclusions or explaining. The camera sees, regardless of lenses, framing or technical difficulties, one single thing: the truth. And in *3 Days in September*, truth is not something stable, but something that moves together with Bianca, changing through every person she meets and every space she crosses.

Controlled chaos

The screenplay, written by Tudor Giurgiu, Conrad Mericoffier and Radu Grigore, had to produce exactly this paradoxical impression: chaos with structure. Also speaking to **AperiTIFF**, Mericoffier underlines how difficult it is to convey chaos when filming in a continuous flow, which is why the situations were built as simply as possible, while during the takes there were adjustments that further simplified the route. The characters who appear along Bianca's path have something

“There was an entire troop movement going on behind the scenes.” – Tudor Giurgiu

about what exists beyond fears and illusions, but also about the power to redirect a painful trajectory.

Freedom in the night

Perhaps this is where the film's strength comes from: not from a grand historical or social stake, but from an intimate moment which, once opened, allows an entire world to enter. Giurgiu says he was interested in the question: “Where do you go from here?” The screenplay thus refuses a clear solution and leaves Bianca's separation suspended between injury and the possibility of

recognizable, but also slightly absurd, as if familiar reality were being put to the test.

Victor, played by Emilian Oprea, triggers the collapse of the evening. The actor tells **AperiTIFF** that he does not absolve his character – “he is guilty, yes” – but that the story does not remain merely in the area of accusation. Instead, it follows what happens after mental projections break apart. For Oprea, *3 Days in September* is about “the harsh truth,”

a freedom she herself does not yet know how to name.

Behind this apparent lightness, however, lies a project made with rigor, risk and curiosity, within the **TIFF** family, as something born out of the quarter century in which this festival has gathered people, energies and friendships that, as it turns out, transcend the event itself. A form of freedom and a group experience, almost a creative camp by the sea. It is no coincidence

that Giurgiu speaks of the project as a space in which collaborators from different generations and with different experiences were placed in a situation where they had to discover one another directly through work, without the safety net of an already tested formula.

Precisely because it does not follow the expected template of “great works,” *3 Days in September* finds its energy elsewhere: in the body of an actress carrying

the film, in the invisible mechanism of the crew, in the forgotten seaside town that becomes a character, and in that night when Bianca, as she puts it, runs into “all the crazy people” – perhaps because the world itself has just begun to look different. ■

FRIDAY, JUNE 12, TIFF 2026
OPENING GALA, 20:45 /
UNIRII OPEN AIR
FRIDAY, JUNE 19, 20:30 /
STUDENTS' CULTURAL HOUSE

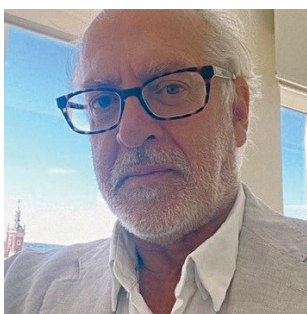
Let's meet the jury members!

We present to you two of the juries for some of the most important competitions of this edition.

Claudia Negrea

Official Competition Jury

Romanian Film Days Jury – Short Film

Javier Martin-Dominiguez

is a filmmaker and cultural journalist. He was a member of juries for festivals such as Moscow, Sarajevo, and Documenta Madrid. For a decade, he was a correspondent between the US and Japan for RTVE and *La Vanguardia*. Between 2008 and 2011, he directed the Seville Film Festival.

Katharina Stumm

regularly collaborates with the Berlinale Co-Production Market, as well as other international film festivals and markets. She has been working at the East-West co-production market *connecting cottbus* since 2018 as a Programme Manager. She holds a Master's degree in Film Studies from King's College London.

Guillaume Calop

worked as the artistic director of the online division of the CANAL+ group (1998–2004). In 2009, he co-founded the Les Arcs Film Festival, dedicated to European cinema, where he currently serves as General Manager. He is also the co-founder of *Le Village*, which develops professional platforms for festivals and film projects, as well as *Le Lab Femmes de Cinéma*, a think tank dedicated to better representation of women in the film industry.

Sandra den Hamer

is the CEO of the Netherlands Film Fund and one of the most important representatives of the film industry in the Netherlands. Between 2010 and 2023, she managed the Eye Filmmuseum in Amsterdam.

Roman Gutek,

a Polish film distributor and producer, is also the founder of several festivals, including the Warsaw Film Festival and the more recent Timeless Film Festival Warsaw.

Ivana Mladenović

is a Serbian-born director. Her most recent film, *Sorella di Clausura*, premiered in the official competition at Locarno and won her the directing award at Sarajevo.

Aidan Gillen,

the Irish actor known for his roles in successful international productions, currently appears in *Mayor of Kingstown*. His best-known works include *The Wire* and *Game of Thrones*.

Noaz Deshe

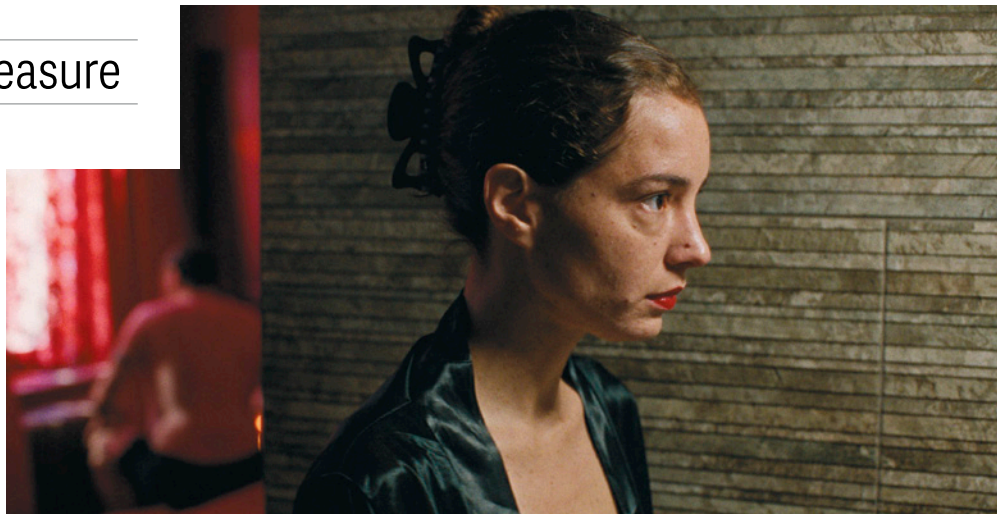
is a Romanian filmmaker, cinematographer, and composer based in Mexico City and Athens. His most recent film, *Xoftex*, premiered at Karlovy Vary in 2024, where it won the Best Director award.

NO LIMIT

Kika – guilty pleasure

Bogdan Slab

Tocmai când pare că și-a găsit, în sfârșit, echilibrul, viața Kikăi se destramă – moartea subită a noului partener, o sarcină neprevăzută și lipsa banilor o împing pe un drum anevoios, la capătul căruia protagonista întrevăde o posibilă salvare. Alexe Poukine propune un film ambițios, care nu se ferește din calea unor subiecte precum adulterul, cultura BDSM și munca sexuală. Există, totuși, ceva aici care răzbește până și în fața celei mai pudibonde dintre priviri, căci *Kika* provoacă în aceeași măsură în care și încântă. Abordarea jucăușă, lipsită adesea de prețiozitate, exercită o forță eliberatoare asupra spectatorului – stângăcia

Este înduioșătoare dragostea pe care aparatul de filmat o poartă fiecărui personaj care îi traversează cadrul.

eroinei stârnește râsul și dezamorsează, aproape de fiecare dată, inconfortabilul. Este un du-te-vino al sentimentelor și al trăirilor puternice.

În spatele acestei priviri ludice se ascunde și o profundă afecțiune pentru lume,

de care cineasta se îngrijește păstrând o oarecare distanță, ca și cum s-ar juca cu limitele și, automat, cu noi; Poukine nu pretinde absența vreunui parti-pris, numai că își construiește și filmează personajele într-un fel prin care nu

(le) condamnă. Reconcilierea Kikăi cu trecutul vine îndeosebi din această raportare empatică la înconjurător, care o obligă să simtă și care, iată, îi oferă în cele din urmă puterea să continue.

**VINERI, 12 IUNIE, ORA 15:30 / CINEMA FLORIN PIERSC
DUMINICĂ, 14 IUNIE, ORA 20:30 / CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR**

SUPERNOVA

Mereu iarnă – frigul din interior

Anda Pășcuță

Filmul spaniolului David Trueba urmărește suiburile și coborâșurile arhitectului Miguel pe parcursul unui an care se simte precum o prelungire lungă a iernii. În ianuarie, toate speranțele lui Miguel se destramă când partenera îl părăsește în mijlocul unei conferințe profesionale în Belgia. Pierdut și singur, ajunge în brațele Olgăi, o femeie mai în vârstă decât el. Timpul petrecut cu aceasta se dovedește a fi marcant și mai vindecător decât oricare dintre cei doi și-ar fi imaginat, iar Trueba problematizează cu tact și empatie diferența evidentă de vârstă și bagaj emoțional dintre personaje.

Miguel proiectează peisaje în munca lui de zi cu zi, însă când partenera sa îl părăsește pe neașteptat, acesta se trezește înghețat într-un peisaj total deusolant.

Nu există senzaționalism în abordarea sa regizorală, ci doar o explorare sinceră a felului în care două suflete rătăcite se pot ancora unul de celălalt. Întreaga tragicomedie romantică este străbătută de nostalgia față de iubirile și planurile eșuate din trecut și de un sentiment dul-

ce-amar al maturizării. Prin ochii Olgăi și prin propriile suferințe, Miguel învață, pas cu pas, să digere dezamăgirile, să renunțe la iluzia controlului și să accepte situațiile imprevizibile care îi ies în cale.

Filmul este, în esență, o meditație asupra rezilienței și frumuseții ascunse în

vulnerabilitatea umană, reamintind că, indiferent cât de lungă și aspră pare iarna din viața noastră, ea este doar anotimpul prin care trebuie trecut pentru a construi un nou început.

**VINERI, 12 IUNIE, ORA 18:00 / CINEMA FLORIN PIERSC
JOI, 18 IUNIE, ORA 18:30 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR**

„First it's Pushkin, then ballet, then the tanks roll in”

Mara Vintu

Două documentare puternice despre lumea în care trăim.

Ambele documentare (*A Russian Winter; In full agreement*) urmăresc experiențele de viață și transformarea identitară a unor emigranți proveniți din statul agresor, Rusia, după invadarea Ucrainei și începerea ostilităților din 2022. În structurile lor interne, filmele integrează reflecții despre identitate, familie și raportarea la comunitatea și spațiul din care vii. În feluri diferite, cele două titluri propun, în esență, un dialog sentimental despre situația emigranților ruși plecați din motive politice. Ele nu încearcă să abordeze direct situația ucrainenilor din statul asediat și nici pe cea a imigranților non-albi proveniți din state persecutate, nu din state agresoare precum Rusia. Astfel, din start, perspectivele documentare rămân cumva închise, înscrise într-o discuție care are, în final, mize mai degrabă personale decât politice.

Stilistic și structural, filmele se poziționează carnos față de problematica abordată. *A Russian Winter* intră suprastilizat în problemă și

urmărește experiențele mai multor tineri ruși și frumoși din Istanbul și Paris în legătură cu procesul lor de mutare propriu-zisă în afara țării natale și, în a doua parte a documentarului, cu sentimentele lor naționale și vina latentă pe care o simt față de Mama Rusie. Deși este un indubitabil exercițiu auctorial, filmul, cu nesfârșitele sale acolade stilistice (haze peste haze, culori neon, mizanscene editoriale), ajunge să se simtă mai degrabă ca o petrecere în sufrageria luxosă a unui cuplu bogat și trist. Clar, „personajele” pe care documentarul le urmărește sunt persecutate într-un mod „legitim” pentru simplul fapt că s-au născut într-un stat cu ale cărui politici nu sunt de acord, o piatră sisifică pentru oricine. În același timp, felul în care documentarul se poziționează, din nou și din nou, față de misiunea politică pe care acești tineri o au, sau re-

fuzul de a se poziționa față de suferința reală a ucrainenilor, de exemplu, poate aliena; aproape că dai ochii peste cap la încă o acoladă de muștrări de conștiință rusești și la încă o serie de fete și băieți cool care încearcă să-și dea seama dacă sunt persoane în regulă.

În același timp, această calitate liminală, depozitele în care își țin hainele, tonul rece și atitudi-

Documentarul urmărește o bună parte din timp o mamă tânără care a migrat în Finlanda, tot în semn de protest față de regimul din Rusia, și o activistă de origine rusă care militează pentru deschiderea graniței dintre cele două state. Vina și rușinea internalizate ale protagonistei, eforturile pe care le depune pentru a-și anula identitatea – își arde pașaportul, refuză să vorbească rusă, pictează Kremlinul în flăcări – sunt puse în contrapunct cu înverșunarea cu care cealaltă protagonistă dorește să își

nile memorialistice și fragmentare pe care le au față de propriile experiențe pot deveni destul de hipnotizante și înduioșătoare.

În schimb, *In Full Agreement* alege o rută mai puțin atrăgătoare stilistic și adoptă o voce aproape jurnalistă, într-adevăr, cu niște intervenții poetice reușite, deși uneori parcă nu atât de nuanțate. Un obiect cinematografic cu niște calități apropiate de un cub Rubik, filmul reușește să selecteze pionii reprezentativi și să ia pulsul unui spațiu specific, în care problemele sunt mult mai bine definite și au consecințe mai tangibile.

Personajele se plasează pe părți diferite ale problematicii identității rusești.

mențină identitatea și să nu se supună restricțiilor pe care statul finlandez le impune asupra rușilor.

Această perpetuă căutare a identității, dezvoltată prin decizii de montaj curate și nepărtinitoare, rezonază cu privitorul și îl pune în poziția de a întoarce acest proces către sine și de a face diverse concesii pentru a ajunge, într-un fel sau altul, la o acceptare a lumii în care trăim.

A RUSSIAN WINTER
SĂMBĂTĂ, 13 Iunie, ORA 14:45 /
UNIVERSITATEA SAPIENTIA;
DUMINICĂ, 14 Iunie, ORA 12:00 /
CINEMA ARTA
IN FULL AGREEMENT
SĂMBĂTĂ, 13 Iunie, ORA 22:00 /
CINEMA ARTA;
LUNI, 15 Iunie, ORA 14:45 /
UNIVERSITATEA SAPIENTIA